

ΕΤΕπ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK
EUROPÄISCHE INVESTITIONSBANK
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
EUROPEAN INVESTMENT BANK
BANCO EUROPEO DE INVERSIONES

BANQUE EUROPEENNE D'INVESTISSEMENT
BANCA EUROPEA PER GLI INVESTIMENTI
EUROPESE INVESTERINGSBANK
BANCO EUROPEU DE INVESTIMENTO
EUROPEAN INVESTOINTIPANKKI
EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

2 - 1998 · Αρ. 97
ISSN 0251-0677

Πρωτοβουλίες της ΕΤΕπ υπέρ της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε ΜΜΕ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, κατά τη σύνοδό του στο Άμστερνταμ τον Ιούνιο 1997, κάλεσε την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων να αναπτύξει νέα μέσα για τη χρηματοδότηση των καινοτόμων και ταχέως αναπτυσσόμενων μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), προκειμένου να προωθηθεί η απασχόληση στην Ευρώπη. Η Τράπεζα ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό δημιουργώντας το «Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ), το οποίο θα καλύψει την περίοδο έως το τέλος του έτους 2000, και παρουσίασε τα πρώτα αποτελέσματα το Νοέμβριο, κατά την έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στο Λουξεμβούργο, με θέμα την απασχόληση. Στο άρθρο αυτό παρουσιάζονται οι νέες πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει η Τράπεζα.

ΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΣ

Οι περισσότερες θέσεις απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργούνται από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Κατά την περίοδο 1988-1995, παραδείγματος χάρη, οι επιχειρήσεις που απασχολούσαν λιγότερα από 100 άτομα δημιούργησαν, κατά μέσον όρο, 260 000 θέσεις απασχόλησης ετησίως, ενώ, κατά την ίδια περίοδο, οι επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των 100 ατόμων δημιούργησαν 220 000 θέσεις ετησίως. Οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις σε τομείς με ταχεία ανάπτυξη συμβάλλουν πολύ σημαντικά στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Η συμβολή των μικρών και, ιδίως, των νεαρών επιχειρήσεων θα μπορούσε να είναι ακόμη μεγαλύτερη, εάν είχαν καλύτερη πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια.

Οι νεαρές επιχειρήσεις – ηλικίας κάτω των δέκα ετών – κατά κανόνα δεν έχουν πρόσβαση σε μετοχικό κεφάλαιο παρεχόμενο από εξωτερικές πηγές ή σε τραπεζικά δάνεια με διάρκεια μεγαλύτερη του έτους. Χρηματοδοτούνται μέσω εμπορικών πιστώσεων ή βραχυπρόθεσμων δανείων που, στην Ιταλία παραδείγματος χάρη, αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 100% του καθαρού λειτουργικού ενεργητικού, στη Γαλλία το 60% και στο Ηνωμένο Βασίλειο το 40%. Καθώς οι επιχειρήσεις προχωρούν σε ηλικία, η εξάρτησή τους από βραχυπρόθεσμους χρηματοδοτικούς πόρους μειώνεται, χάρη στα παρακρατημένα κέρδη, αλλά η πρόσβασή τους σε μακροπρόθεσμα δάνεια παραμένει περιορισμένη. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ως ποσοστό του κεφαλαίου κινήσεως αντιπροσώπευαν, π.χ. στην Ιταλία, το 6% και

Περιεχόμενα

- **Νέα χρηματοδοτικά μέτρα υπέρ των ΜΜΕ** 1
Η ΕΤΕπ, με το νέο πρόγραμμά της για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδοτήσεις με επιχειρηματικά κεφάλαια, ανοίγει νέους δρόμους, σε στενή συνεργασία με εθνικούς χρηματοδοτικούς φορείς.
- **Δημόσιες-Ιδιωτικές Κοινοπραξίες** 4
Στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΔΑ, το φάσμα των ΔΙΚ που μπορεί να χρηματοδοτεί η ΕΤΕπ διευρύνθηκε, περιλαμβάνοντας στο εξής επενδύσεις στους τομείς της υγείας και της παιδείας.
- **Η ΕΤΕπ ως μέρος του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου** 7
Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, η ΕΤΕπ επεκτείνει και διαφοροποιεί τις δραστηριότητές της διατηρώντας πάντοτε στενούς δεσμούς με τα άλλα κοινοτικά όργανα.
- **Ο ρόλος της ΕΤΕπ στα κράτη ΑΚΕ** 11
Τάσεις: αύξηση των χρηματοδοτήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα και των δραστηριοτήτων που διεξάγονται μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
- **Κεφαλαιαγορές της Κεντρικής Ευρώπης** 14
Η ΕΤΕπ, η οποία χαιρεί πιστοληπτικής ικανότητας «AAA», μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών στην Κεντρική Ευρώπη.
- **Συνέδριο ΕΤΕπ 1998** 15
Η πρόκληση για την Ευρώπη: Επενδύσεις για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.
- **Βίντεο για τα 40 χρόνια της ΕΤΕπ** 16

στο Ηνωμένο Βασίλειο το 12%, ενώ 38% των ιταλικών ΜΜΕ και 26% των βρετανικών δεν είχαν καθόλου μακροπρόθεσμα χρέη.

Οι νεαρές και καινοτόμοι επιχειρήσεις με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα χρηματοδότησης. Πρέπει να αναπτυχθούν ταχέως, προκειμένου να αξιοποιήσουν το ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, και ως εκ τούτου έχουν σημαντικές χρηματοδοτικές ανάγκες, αλλά το λειτουργικό ενεργητικό που μπορούν να προσφέρουν ως εγγύηση είναι συνήθως περιορισμένο και οι πιθανότητες επιτυχίας τους είναι δύσκολο να εκτιμηθούν. Για το λόγο αυτό, η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυτών με μακροπρόθεσμα δάνεια είναι εφικτή μόνο μέσα σε πολύ περιορισμένα όρια. Μια εναλλακτική λύση είναι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης μέσω **επιχειρηματικών κεφαλαίων**. Ωστόσο, η αγορά των κεφαλαίων αυτών βρίσκεται ακόμη σε νηπιακή ηλικία στην Ευρώπη, με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο που διαθέτει, μετά τις ΗΠΑ, τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων στον κόσμο.

Ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο οι φορείς παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων χορήγησαν σε επιχειρήσεις μετοχικό κεφάλαιο συνολικού ύψους 3 δισεκατ. Ecu το 1996, το αντίστοιχο μέγεθος ήταν στη Γαλλία 900 εκατομ. Ecu, στη Γερμανία 700 εκατομ. Ecu, στις Κάτω Χώρες 600 εκατομ. Ecu και στην Ιταλία μόλις 500 εκατομ. Ecu. Στην Ευρώπη, στο σύνολό της, οι εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (ΕΚΕΣ) ανέλαβαν νέες συμμετοχές συνολικού ύψους 6,8 δισεκατ. Ecu το 1996, ποσό παρόμοιο με το ποσό που επενδύθηκε τον ίδιο χρόνο στις ΗΠΑ. Ωστόσο, ενώ στις ΗΠΑ περισσότερο από το 40% των επιχειρηματικών κεφαλαίων διατέθηκε για τη στήριξη επιχειρήσεων στο ξεκίνημά τους ή για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων, το αντίστοιχο ποσοστό

ήταν μόλις 12% στην Ευρώπη και το μεγαλύτερο μέρος του υπολοίπου κατευθύνθηκε σε αρχαιότερες επιχειρήσεις.

Οπωσδήποτε, είναι πριν απ' όλα ευθύνη των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να φροντίσουν – μέσω αλλαγών στα φορολογικά συστήματά τους, στους κανονισμούς των κεφαλαιαγορών τους και στους θεσμούς τους – ώστε να διοχετεύονται στον επιχειρηματικό τομέα περισσότερα κεφάλαια υψηλού κινδύνου. Ωστόσο, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μπορούν επίσης να δώσουν επιπρόσθετη ώθηση στη διαδικασία αυτή.

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

1. Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για τις Τεχνολογίες – Κατά την ερχόμενη τριετία η ΕΤΕΠ θα διαθέσει 125 εκατομ. Ecu για την απόκτηση συμμετοχών σε αξιόπιστες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Οι εταιρείες αυτές αποκτούν συμμετοχές σε ΜΜΕ με βάση την ίδια επαγγελματική τους κρίση, εκδηλώνοντας προτίμηση για τις σχετικά νεαρές επιχειρήσεις, που παρουσιάζουν προοπτικές ταχείας ανάπτυξης, στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Η ΕΤΕΠ, συνεπώς, δεν συμμετέχει άμεσα στις ΜΜΕ αυτές, αλλά χρησιμοποιεί την ειδική τεχνογνωσία και τη γνώση της αγοράς που διαθέτουν επιτυχημένες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Στόχος των εταιρειών αυτών είναι να χρηματοδοτούν ΜΜΕ κατά τη φάση εκκίνησής τους και, στη συνέχεια, να επιτυγχάνουν κέρδος πωλώντας τα μερίδιά τους.

Η ΕΤΕΠ ανέθεσε στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ) την επιλογή των εταιρειών κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών στις οποίες θα συμμετάσχει. Το κεφάλαιο του ΕΤΑΕ έχει αναληφθεί κατά 40% από την ΕΤΕΠ, κατά 30% από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κατά το υπόλοιπο 30% από 80 περίπου ιδιωτικές και δημόσιες τράπεζες. Το ίδιο το ΕΤΑΕ διαθέτει 75 εκατομ. Ecu, που θα προστεθούν στο ποσό των 125 εκατομ. Ecu της ΕΤΕΠ για την απόκτηση συμμετοχών σε εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμε-

τοχών. Η Τράπεζα αναμένει ότι η πρωτοβουλία της, που αποσκοπεί στην τόνωση της ευρωπαϊκής αγοράς επιχειρηματικών κεφαλαίων, θα υποστηριχθεί και από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουν τους ίδιους χρηματοοικονομικούς πόρους τους, κατά τρόπο ώστε να κινητοποιηθεί τελικά συνολικό ποσό πολλαπλάσιο των 200 εκατομ. Ecu της ΕΤΕΠ και του ΕΤΑΕ για την προώθηση της παροχής μετοχικού κεφαλαίου στις ΜΜΕ⁽¹⁾. Η επιπρόσθετη αυτή προσφορά κεφαλαίων θα γίνει αναμφίβολα αισθητή στην αγορά.

2. Χρηματοδοτήσεις υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και οιονεί κεφαλαίου για καινοτόμους ΜΜΕ

– Για τις ΜΜΕ είναι σημαντικό το να διαθέτουν επιπρόσθετους πόρους, που μπορούν να εμφανίζονται στον ισολογισμό τους ως μετοχικό κεφάλαιο. Αυτό ενισχύει άμεσα την κεφαλαιουχική τους βάση ενώ, παράλληλα, αυξάνει τις δυνατότητές τους για άντληση περαιτέρω πόρων από εξωτερικές πηγές. Ένα μέσο για το σκοπό αυτό είναι, βέβαια, οι άμεσες συμμετοχές σε μετοχικό κεφάλαιο, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν και άλλες μορφές χρηματοδότησης, που δεν αποτελούν ακριβώς μετοχικό κεφάλαιο, αλλά οιονεί μετοχικό κεφάλαιο (π.χ. τα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης).

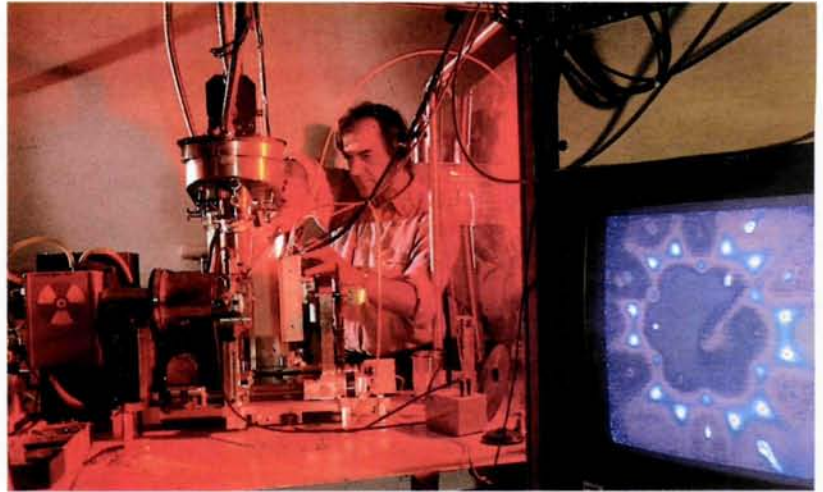
Η ΕΤΕΠ δεν μπορεί να προσφέρει άμεσα στις ΜΜΕ τέτοιες χρηματοδοτήσεις με επιχειρηματικά κεφάλαια, αλλά χρειάζεται να χρησιμοποιεί έμπειρους και δοκιμασμένους εταίρους, οι οποίοι έχουν επαφές με τους πελάτες και γνωρίζουν τις τοπικές και περιφερειακές αγορές, και οι οποίοι, επειδή βρίσκονται κοντά στους πελάτες, είναι σε θέση να εξετάζουν με χαμηλό κόστος τα επενδυτικά

(1) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκριναν την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων για την ενίσχυση του καινοτόμου δυναμικού και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό πρόκειται να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός επιχειρηματικών κεφαλαίων για την παροχή ενισχύσεων εκκίνησης («Start-up»), τον οποίο θα διαχειρίζεται επίσης το ΕΤΑΕ. Οι πόροι του ΕΤΑΕ προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν κυρίως για νέες επιχειρήσεις και για τη χρηματοδότηση της φάσης εκκίνησης επιχειρήσεων στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Σε αυτή την περίπτωση και πάλι δεν προβλέπεται άμεση συμμετοχή σε μεμονωμένες επιχειρήσεις, αλλά σε εξειδικευμένες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών, οι οποίες θα επενδύουν σε επιχειρήσεις με ίδια τους ευθύνη.

σχέδια και να υπολογίζουν τα κατάλληλα ασφαλιστικά κινδύνου. Συνεπώς, σε αυτές τις χρηματοδοτικές πράξεις, η Τράπεζα εφαρμόζει την ίδια προσέγγιση με εκείνη που εφαρμόζει για τα συνολικά δάνειά της: χορηγεί πόρους σε ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται και αυτά, με τη σειρά τους, επαναχορηγούν τους πόρους, με δική τους ευθύνη, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η ΕΤΕπ θα αναλαμβάνει από κοινού με τα εκάστοτε ιδρύματα εταίρους της τον κίνδυνο που ενέχουν οι χρηματοδοτικές αυτές πράξεις. Για το λόγο αυτό, κατά την ερχόμενη τριετία η Τράπεζα θα διαθέσει για προβλέψεις κατά κινδύνων 800 εκατομ. Ecu, ποσό αρκετό για να της επιτρέψει να κινητοποιήσει, σε συνεργασία με τους εταίρους της, κεφάλαια πολλαπλάσια του ποσού αυτού για χρηματοδοτήσεις υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου.

Με τις χρηματοδοτήσεις αυτές, η ΕΤΕπ ανοίγει νέους δρόμους. Οι λεπτομέρειες πρέπει ακόμη να μελετηθούν, και αυτό πρέπει, βέβαια, να γίνει σε συνεργασία με τα ιδρύματα εταίρους. Ο καταμερισμός των κινδύνων και της απόδοσης πρέπει επίσης να διασαφηνιστεί με κάθε επιμέρους ίδρυμα.

Η Τράπεζα έχει μέχρι στιγμής χορηγήσει χρηματοδότηση στην κρατική εται-

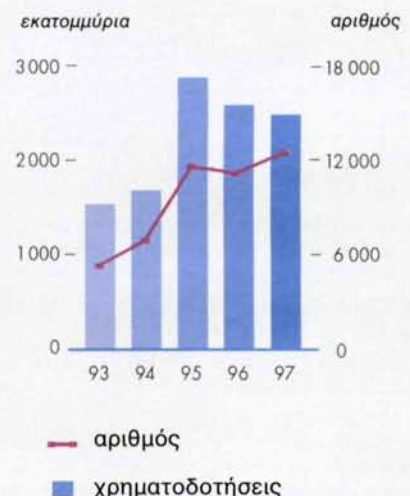
ρεία ασφάλισης κατά κινδύνων SOFARIS (Société française de garantie de financements des PME), η οποία παρέχει εγγυήσεις, εντός ορισμένων ορίων, για κεφάλαια που επενδύονται από γαλλικές εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών. Η SOFARIS συνέβαλε χρηματοδοτικά στη σύσταση μιας κοινής επιχείρησης (joint venture) παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων, στην οποία συμμετέχουν το IMI (Istituto Mobiliare Italiano) και η τράπεζα ABN Amro Bank. Επί του παρόντος διεξάγονται διαπραγματεύσεις για δέκα

περίπου χρηματοδοτικά πακέτα με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η Τράπεζα θεωρεί τους ερχόμενους μήνες ως δοκιμαστική περίοδο. Θα συγκεντρώσει τεχνογνωσία και, από κοινού με τους εταίρους της, θα προσαρμόσει την προσφορά χρηματοδοτήσεων με επιχειρηματικά κεφάλαια στις ειδικές και διαφέρουσες ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα διάφορα κράτη μέλη. Σκοπός είναι η ανάπτυξη μιας πλήρους σειράς ελκυστικών χρηματοδοτικών προϊόντων. ■

Η ΕΤΕπ, μέσω του παραδοσιακού μηχανισμού των συνολικών δανείων της, ανοίγει μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα όρια πιστώσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται. Από αυτά τα πιστωτικά όρια, τα εν λόγω ιδρύματα χορηγούν πιστώσεις (εξασφαλισμένες με εγγυήσεις πρώτης τάξης) σε ΜΜΕ, για επενδύσεις ανώτατου ύψους 25 εκατομ. Ecu. Τα ιδρύματα χορηγούν τις χρηματοδοτήσεις αυτές με δική τους ευθύνη, δικό τους κίνδυνο και, ως εκ τούτου, με όρους που καθορίζουν ανεξάρτητα. Η εμπειρία δείχνει ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών εξασφαλίζει την εφαρμογή των ευνοϊκών όρων της ΕΤΕπ στις χρηματοδοτήσεις ΜΜΕ από τα μεσολαβούντα ιδρύματα. Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Τράπεζα χορηγεί σήμερα συνολικά δάνεια για τη χρηματοδότηση ΜΜΕ, σε 100 περίπου ιδρύματα με τα οποία συνεργάζεται. Ενώ στις αρχές της δεκαετίας του '80 τα συνολικά δάνεια ανέρχονταν ετησίως μόλις σε 500 εκατομ. Ecu, επιτρέποντας τη χρηματοδότηση 1 000 περίπου ΜΜΕ, το 1997 ανήλθαν σε 2,5 δισεκατ. Ecu και αφορούσαν 13 000 περίπου ΜΜΕ. Τα συνολικά δάνεια αντιπροσωπεύουν κατά μέσον όρο το 12% περίπου των συνολικών χορηγήσεων της Τράπεζας στο εσωτερικό της ΕΕ.

Χρηματοδότηση ΜΜΕ (1993-1997)

Κατά την περίοδο 1993-1997, περισσότερες από 47 000 ΜΜΕ, 85% των οποίων απασχολούσαν λιγότερους από 50 εργαζομένους, απορρόφησαν σχεδόν 11 δισεκατ. Ecu.

Η ΕΤΕπ και οι δημόσιες-ιδιωτικές κοινοπραξίες

Μια από τις προϋποθέσεις για την επιτυχή εγκαθίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) και του ενιαίου νομίσματος την ερχόμενη δεκαετία, είναι η πραγματοποίηση επενδύσεων που ενισχύουν την ολοκλήρωση των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ενιαία αγορά κατέδειξε τη σημασία της ύπαρξης άρτιων υποδομών, ως αναγκαίας βάσης για τη μελλοντική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και για τη μείωση της ανεργίας.

Ένας σημαντικός στόχος των επενδύσεων αυτών είναι η ενίσχυση των συνδέσεων με τις περιφερειακές περιοχές της Ευρώπης και με τις γειτονικές χώρες, πολλές από τις οποίες είναι υποψήφιες για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια από τις προτεραιότητες στο χώρο αυτό είναι η συνέχιση των προγραμμάτων κατασκευής και εκσυγχρονισμού των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, καθώς και των άλλων σημαντικών ευρωπαϊκών έργων υποδομής.

Η επίτευξη των κριτηρίων που έθεσε η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την προσχώρηση στην ΟΝΕ, απαίτησε περιορισμό των δαπανών του δημόσιου τομέα, δημοσιονομική πειθαρχία, και αναζήτηση μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στις δαπάνες για οικονομική και κοινωνική υποδομή. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να διατηρήσουν ορισμένες απολύτως αναγκαίες επενδύσεις, σε έργα που θεωρούνται ουσιώδους σημασίας για την ευημερία της Ευρώπης, είναι υποχρεωμένα να αναζητήσουν εναλλακτικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, προκειμένου να μειώσουν τα ελλείμματα του προϋπολογισμού λειτουργίας τους και τις δαπάνες τους για επενδυτικά προγράμματα. Μεταξύ των εναλλακτικών λύσεων περιλαμβάνονται η ιδιωτικοποίηση και η ανάληψη των επενδυτικών δαπανών από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα, κυρίως μέσω δημόσιων-ιδιωτικών κοινοπραξιών (ΔΙΚ).

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ

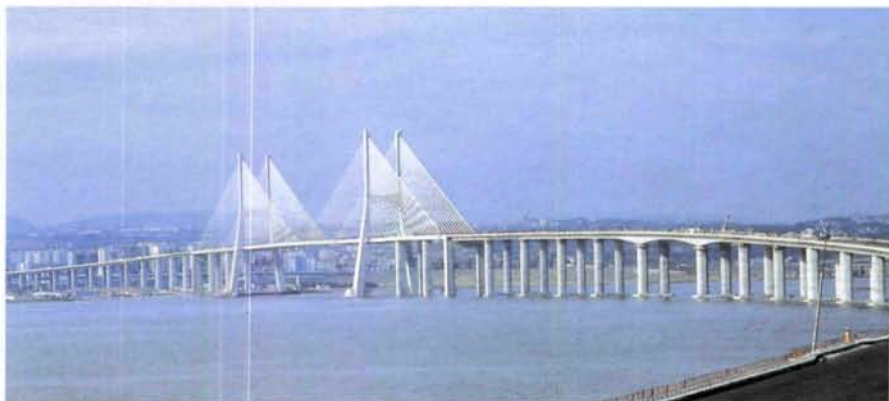
Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης αναπτύσσονται κοινές πολιτικές, με σκοπό την ενθάρρυνση των ιδιωτικών συμφερόντων να ενωθούν με τα συμφέροντα του κράτους για το σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και τη διαχείριση έργων υποδομής. Η ανάπτυξη των ΔΙΚ θεωρείται

απαραίτητη, όχι μόνο για την αντιμετώπιση της έλλειψης δημόσιων πόρων, αλλά και λόγω της θετικής συνεισφοράς που μπορεί να προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας, όσον αφορά τη διαχείριση, τον περιορισμό του κόστους, την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών και τον καταμερισμό ορισμένων δαπανών και των κινδύνων προσφοράς και ζήτησης, καθώς και λόγω των πλεονεκτημάτων που μπορεί να προσφέρει η συνένωση της τεχνογνωσίας του δημόσιου με εκείνη του ιδιωτικού τομέα.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Αρχηγό Κρατών και Κυβερνήσεων της ΕΕ) έχει επανελημμένα τονίσει, στις συστάσεις του για την οικονομική πολιτική, τη

σε συγχρηματοδοτήσεις με άλλες χρηματοδοτικές πηγές και άλλα, κατάλληλα χρηματοδοτικά μέσα.

Η ΕΤΕπ, ως όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί επίσης να συμμετέχει σε σχήματα που αποσκοπούν να προσελκύσουν άλλες πηγές κοινοτικής χρηματοδότησης για ένα έργο – ιδίως επιχορηγήσεις μέσω των διαρθρωτικών ταμείων της Ένωσης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ταμείο Συνοχής), τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπέρ των διευρωπαϊκών δικτύων, καθώς και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ). Στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η ΕΤΕπ, η οποία υποστηρίζει ενεργά τις προετοιμασίες για μεγαλύ-

Η γέφυρα Βάσκο ντε Γκάμα στη Λισαβόνα

σημασία των ΔΙΚ ως μηχανισμού για την επιτάχυνση της υλοποίησης έργων ζωτικής σημασίας, και έχει ζητήσει να δημιουργούνται ομάδες εργασίας από τα πολύ αρχικά στάδια προγραμματισμού των μεγάλων έργων, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η συνεργασία και η συμμετοχή δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων.

Η ανάγκη ανάπτυξης κατάλληλων μορφών συνεργασίας μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών, τονίζεται επίσης στις συστάσεις της ομάδας εργασίας υψηλού επιπέδου, που έχει δημιουργηθεί για τα διευρωπαϊκά δίκτυα υπό την προεδρία του Επιτρόπου της ΕΕ Neil Kinnock, και στην οποία συμμετέχει η ΕΤΕπ. Η ίδια η ΕΤΕπ προετοιμάζεται ενεργά για να υποστηρίξει τις ΔΙΚ, με χρήση των ιδίων χρηματοοικονομικών πόρων της και, όποτε είναι απαραίτητο, συμμετέχοντας

τερη προσέγγιση και ένταξη στην ΕΕ, συνεργάζεται επίσης στενά με το πρόγραμμα της Επιτροπής PHARE, το οποίο χορηγεί δωρεάν βοήθεια. Κατόπιν απόφασης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κοπεγχάγης, το 1993, οι πόροι του PHARE προσανατολίζονται διαρκώς περισσότερο στη συγχρηματοδότηση έργων υποδομής.

Οι χρηματοδοτήσεις αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή προστιθέμενης αξίας για τις ΔΙΚ, συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους του κεφαλαίου και στη δημιουργία σημαντικών χρηματοδοτικών συνεργιών. Η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη χρηματοδότηση ενός έργου ΔΙΚ ενισχύει την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά του και παράλληλα αυξάνει το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των δημόσιων πόρων που διατίθενται για το έργο.

Η ΕΤΕΠ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Η ΕΤΕπ, όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, υποστηρίζει εδώ και σαράντα χρόνια την πραγματοποίηση έργων υποδομής, κυρίως στον τομέα των μεταφορών, όχι μόνο στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά επίσης, και διαρκώς περισσότερο, σε τρίτες χώρες. Το 1997, οι χορηγήσεις της Τράπεζας για έργα με στόχο τον εκσυγχρονισμό της υποδομής στην Ευρώπη – ιδίως για διευρωπαϊκά δίκτυα – ανήλθαν συνολικά σε 9,5 δισεκατ. Ecu. Την τελευταία πενταετία (1993-1997), η ΕΤΕπ ενέκρινε χρηματοδοτήσεις συνολικού ύψους 46 δισεκατ. Ecu για τα διευρωπαϊκά δίκτυα και για την επέκτασή τους σε χώρες που συνορεύουν με την Ένωση, ιδίως στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι σχετικές χορηγήσεις ανήλθαν συνολικά σε 38 δισεκατ. Ecu. Τα μεγάλα έργα υποδομής που χρηματοδοτήθηκαν κατά την εν λόγω περίοδο αντιπροσωπεύουν, στο σύνολό τους, νέες επενδύσεις άνω των 130 δισεκατ. Ecu.

Η ΕΤΕπ δεν κάνει διάκριση μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων, ούτε μεταξύ των επενδύσεων για νέες επιχειρήσεις και των έργων επέκτασης ή εκσυγχρονισμού. Δεν στοχεύει, επίσης, ειδικά κάποιες χώρες ή κάποιους τομείς. Αποστολή της, ως οργάνου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι να παρέχει μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις για βιώσιμες επενδύσεις, που ανταποκρίνονται στους στόχους της οικονομικής πολιτικής της ΕΕ.

Η αυξανόμενη σημασία που αποκτά ο ιδιωτικός τομέας, καθώς εισέρχεται σε χώρους από τους οποίους ο δημόσιος τομέας αποσύρεται λόγω της επίδρασης των κριτηρίων του Μάαστριχτ και της γενικής, παγκόσμιας τάσης προς ιδιωτικοποίηση και φιλελευθεροποίηση, αντικατοπτρίζεται στην εξέλιξη της διάρθρωσης των χορηγήσεων της ΕΤΕπ. Η Τράπεζα, αν και εξακολουθεί να υποστηρίζει έργα υποδομής που αφορούν αποκλειστικά το δημόσιο τομέα, χρηματοδοτεί διαρκώς αυξανόμενο όγκο έργων του ιδιωτικού τομέα, μεταξύ των οποίων έργα στις πρόσφατα ιδιωτικοποιηθείσες τηλεπικοινωνίες καθώς και στους τομείς της ενέργειας και του περιβάλλοντος (επεξεργασία στερεών και υγρών αποβλήτων, υδροδότηση).

Στο τέλος της οικονομικής χρήσης 1997, το 62% περίπου του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφορούσε έργα του ιδιωτικού τομέα, τα περισσότερα από τα οποία, πριν από μια δε-

Ο λιμένας του Πειραιώς

κατία, ήταν υπό την άμεση αρμοδιότητα του κράτους. Μεταξύ των χρηματοδοτήσεων περιλαμβάνονται έργα ΔΙΚ.

Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραδείγματα έργων ΔΙΚ στα οποία συμμετέχει η ΕΤΕπ, είναι, μεταξύ άλλων, η νέα σήραγγα του Έλβα στο Αμβούργο (Γερμανία), ο αερολιμένας των Σπάτων και το τμήμα Ελευσίνα-Σταυρός του αυτοκινητόδρομου Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη στην Ελλάδα, ο αερολιμένας Malpensa του Μιλάνου και σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής στην Ιταλία, η επέκταση του αυτοκινητόδρομου M6, διάφορα άλλα οδικά έργα DBFO (Σχεδιασμός-Κατασκευή-Χρηματοδότηση-Εκμετάλλευση), η γραμμή τραμ Metrolink στο Μάντσεστερ, η πρώτη φάση της σιδηροδρομικής γραμμής Channel Tunnel Rail Link, το Heathrow Express, η δεύτερη γέφυρα στον ποταμό Σέβερν και η γέφυρα Skye στο Ηνωμένο Βασίλειο, η γέφυρα Vasco de Gamma στη Λισαβώνα και ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής Tarada στην Πορτογαλία, ο δακτύλιος του Δουβλίνου στην Ιρλανδία, η ζεύξη του Μεγάλου Βελτ στη Δανία, και η ζεύξη του Έρεσουν μεταξύ Δανίας και Σουηδίας.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΚ

Η ανάπτυξη των ΔΙΚ στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ακόμη άνιση και πρόσφατη, και τα παραδείγματα είναι σχετικά μοναδικά. Πολλά εξαρτώνται από το πολιτιστικό πλαίσιο, τις υπάρχουσες χρηματοδοτικές δομές και εμπειρία και τις ειδικές συνθήκες του έργου ΔΙΚ. Οι ΔΙΚ είναι συνήθως πολύπλοκες δομές, που απαιτούν προσεκτική προετοιμασία και, όπως κάθε επιτυχής συνεργασία, την ολόψυχη συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών.

Σύμφωνα με την εμπειρία της ΕΤΕπ, οι ΔΙΚ προσφέρουν στους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς μια πιο ευέλικτη προσέγγιση στα θέματα ιδιοκτησίας, οργάνωσης, καταμερισμού των κινδύνων και κανονιστικού πλαισίου των έργων. Η σύσταση μιας ΔΙΚ δεν συνεπάγεται απα-

ραίτητα ότι ο ιδιωτικός τομέας θα έχει μερική ή πλήρη ιδιοκτησία του έργου. Ο καταμερισμός των κινδύνων που συνδέονται με το κόστος και/ή τα έσοδα, ή άλλων κινδύνων του έργου μπορεί να είναι εξίσου σημαντικό στοιχείο.

Για να επιτύχει μια ΔΙΚ, πρέπει να υπάρχει δικαίος καταμερισμός των κινδύνων μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών εταιρών, ένα

σαφές και ορθό κανονιστικό πλαίσιο και ένα ευνοϊκό, γενικό πολιτικό περιβάλλον. Οι διαδικασίες ανάθεσης των έργων πρέπει να βελτιωθούν και το κόστος επεξεργασίας προτάσεων ΔΙΚ πρέπει να μειωθεί. Δεν υπάρχει μοναδική και απλή λύση, και η εξεύρεση της σωστής ισορροπίας μεταξύ κινδύνων και ανταπόδοσης σε μια ΔΙΚ μπορεί να είναι δυσχερής και χρονοβόρα. Σε μερικές περιπτώσεις, το έργο θα είχε ενδεχομένως ολοκληρωθεί πολύ ταχύτερα, εάν ο δημόσιος τομέας ενεργούσε μόνος του.

Ο ιδιωτικός τομέας συμμετέχει χρηματοδοτικά μόνον όταν πιστεύει ότι θα επιτύχει ικανοποιητική χρηματοοικονομική απόδοση. Δεν πρόκειται για «φθηνό χρέμα», αλλά για το Δημόσιο το βασικό πλεονέκτημα της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στις ΔΙΚ είναι ότι επιτρέπει καλύτερη διαχείριση του έργου, σε συνδυασμό με τον καταμερισμό των κινδύνων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα μεγάλης κλίμακας έργα υποδομής θα παραμείνουν πάντοτε στην αρμοδιότητα του κράτους, λόγω του μεγάλου αντίκτυπού τους και της σημασίας τους. Οποιοσδήποτε λύσεις επιλεγούν, το Δημόσιο θα έχει πάντοτε βασικό ρόλο στην πραγματοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών. Τα έργα αυτά συχνά δεν αποφέρουν οικονομικό κέρδος και οποιαδήποτε συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στο γεγονός αυτό. Σε άλλους, πιο εμπορικούς τομείς, όπως οι τηλεπικοινωνίες και η ενέργεια, η απελευθέρωση των αγορών και οι ιδιωτικοποιήσεις περιορίζουν διαρκώς περισσότερο την παρέμβαση του κράτους σε ένα καθαρά νομοθετικό ρόλο.

Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΤΕΠ

Η ΕΤΕπ, ως δανειολήπτης με πιστοληπτική ικανότητα «AAA», χορηγεί δάνεια με επιτόκια παρόμοια με εκείνα των κρατών μελών. Η Τράπεζα μπορεί να προσφέρει δάνεια με κατάλληλη διάρκεια

και περίοδο χάριτος, βελτιώνοντας έτσι τη βιωσιμότητα του έργου για το δημόσιο τομέα και ενισχύοντας την οικονομική ευρωστία του για τον ιδιωτικό τομέα.

Η ΕΤΕπ είναι επίσης έτοιμη να καταβάλει επιπρόσθετες προσπάθειες, προκειμένου να διευκολύνει τη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων υποδομής και των ΔΙΚ. Για την υποστήριξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τα διευρωπαϊκά δίκτυα (ΔΕΔ), η Τράπεζα δημιούργησε μια «ειδική θυρίδα» για τα μεγάλα έργα υποδομής, η οποία χαιρέτιστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσεν, το Δεκέμβριο 1994. Η δημιουργία αυτής της «θυρίδας» για τα ΔΕΔ συνέπεσε με την έγκριση, από το Συμβούλιο, του καταλόγου των ΔΕΔ προτεραιότητας στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας.

Σκοπός της «θυρίδας» της ΕΤΕπ είναι να δώσει νέα ώθηση στις χρηματοδοτήσεις τέτοιων έργων και, ιδίως, να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ΔΙΚ. Καθώς τα περισσότερα από τα επιλέξιμα επενδυτικά σχέδια ΔΙΚ αφορούν την κατασκευή έργων με μακρά διάρκεια ζωής, η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί τη «θυρίδα» της για να αυξήσει (σε 25 ή περισσότερα χρόνια) τη διάρκεια των ήδη μακροπρόθεσμων δανείων της, και να επιμηκύνει την περίοδο χάριτος, ώστε να ανταποκρίνονται στο χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής και στις ταμειακές ροές του έργου.

Το πεδίο εφαρμογής της «θυρίδας» διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο του «Ειδικού Προγράμματος Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ), το οποίο δημιούργησε η Τράπεζα ανταποκρινόμενη στο ψήφισμα για την ανάπτυξη και την απασχόληση που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ τον Ιούνιο 1997. Το ΕΠΔΑ αποσκοπεί στην αύξηση των χρηματοδοτήσεων υπέρ επενδύσεων που συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων έργων υποδομής και των διευρωπαϊκών δικτύων. Το φάσμα των ΔΙΚ που μπορεί να χρηματοδοτεί η ΕΤΕπ διευρύνθηκε επίσης στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΔΑ, συμπεριλαμβάνοντας στο εξής επενδύσεις στους τομείς της υγείας και της παιδείας.

Η ΕΤΕπ επιδιώκει να έχει πραγματιστικό ρόλο: να ενεργεί ως συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης και συμβουλών, που συμβάλλει στην πραγματοποίηση έργων και, ιδίως, λειτουργεί ως καταλύτης για την επίτευξη των κατάλληλων χρηματοδοτικών λύσεων. Γενικός επιδιωκόμενος στόχος είναι η ελαχιστοποίηση του κόστους χρηματοδότησης και των κινδύνων, και η μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων επιτυχίας του έργου. Η ΕΤΕπ

σκοπεύει, επίσης, να συμμετέχει στα έργα από τα πρώτα στάδια της συγκρότησης του χρηματοδοτικού και συμβατικού πλαισίου τους, και να αυξήσει τη συμβολή της χρηματοδοτώντας μελέτες σκοπιμότητας και ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή άλλων χρηματοδοτικών πηγών.

Επιπλέον, τα χρηματοδοτικά σχήματα που συγκροτούνται για τις ΔΙΚ καθίστανται διαρκώς πιο πολύπλοκα, και η ΕΤΕπ είναι προετοιμασμένη να συμμετάσχει σε σχήματα που περιλαμβάνουν τη χρησιμοποίηση προϊόντων της κεφαλαιαγοράς. Η ικανότητα της ΕΤΕπ να παρέχει σημαντικούς επιπρόσθετους χρηματοδοτικούς πόρους, μπορεί να

Ο αερολιμένας Malpensa

αυξήσει τα Μεριθώρια επιλογής μιας ΔΙΚ όσον αφορά τη συγχρηματοδότηση από εμπορικές τράπεζες ή από την κεφαλαιαγορά. Παραδείγματα συνδυασμένης χρηματοδότησης ΔΙΚ από την ΕΤΕπ και μέσω ομολογιακών δανείων από την κεφαλαιαγορά αποτελούν τα οδικά έργα DBFO και μια επένδυση (αγορά και χρηματοδοτική μίσθωση τροχαίου σιδηροδρομικού υλικού) της Stagecoach, στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Ένας άλλος οργανισμός που παρέχει την υποστήριξη του στη χρηματοδότηση ευρωπαϊκών έργων υποδομής, είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ), το οποίο άρχισε να λειτουργεί τον Ιούνιο 1994. Το ΕΤΑΕ, το οποίο έχει κεφάλαιο 2 δισεκατ. Ecu, δημιουργήθηκε με σκοπό να παρέχει εγγυήσεις επί δανείων υψηλής και μειωμένης εξασφάλισης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να παρέχει μετοχικό κεφάλαιο, για μεγάλα έργα υποδομής, ιδίως στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων. Στην αποστολή του ΕΤΑΕ περιλαμβάνεται η παροχή παρόμοιας υποστήριξης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το ΕΤΑΕ είναι το ίδιο μια ΔΙΚ, με την έννοια ότι αποτελεί κοινή επιχείρηση μεταξύ της ΕΤΕπ (η οποία κατέχει το 40% του κεφαλαίου), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (30%)

και δημόσιων και ιδιωτικών τραπεζών (30%). Το Ταμείο μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στη μείωση του κόστους του κεφαλαίου για τις πιστωτικές διευκολύνσεις. Ορισμένα έργα ΔΙΚ που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΤΕπ, υποστηρίχθηκαν επίσης από το ΕΤΑΕ: η γέφυρα Ρίο-Αντίριο στην Ελλάδα, ο αερολιμένας Malpensa στην Ιταλία, ο σταθμός ηλεκτροπαραγωγής Tapada στην Πορτογαλία, η σιδηροδρομική γραμμή μεγάλης ταχύτητας Σήραγγα της Μάγχης-Λονδίνο (CTRL), η επένδυση της Stagecoach (αγορά σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού), καθώς και ορισμένα από τα οδικά έργα DBFO στο Ηνωμένο Βασίλειο.

ΔΙΚ ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η ΕΤΕπ ενδέχεται να συμμετέχει διαρκώς περισσότερο σε έργα ΔΙΚ έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όχι μόνο σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και σε άλλες περιοχές. Σήμερα η ΕΤΕπ είναι παρούσα σε περισσότερες από 120 τρίτες χώρες, στο πλαίσιο της πολιτικής εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ. Η υποστήριξη επενδύσεων ΔΙΚ θα είναι ιδιαίτερα σημαντική στις τρίτες χώρες της Μεσογείου, όπου η Τράπεζα αναπτύσσει δραστηριότητα στο πλαίσιο της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης, η οποία θέτει μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα στην περιοχή. Πρόσφατο παράδειγμα υποστήριξης μιας μεσογειακής ΔΙΚ από την ΕΤΕπ, αποτελεί η χρηματοδότηση της κατασκευής, από την Middle East Oil Refineries, ενός μεγάλου διυλιστηρίου πετρελαίου κοντά στην Αλεξάνδρεια.

Στην Ασία και τη Λατινική Αμερική, οι χορηγήσεις της ΕΤΕπ κατευθύνονται σε επενδύσεις που πραγματοποιούνται από κοινοπραξίες μεταξύ ευρωπαίων και εγχώριων επενδυτών, συμπεριλαμβανομένων ΔΙΚ. Μεταξύ των έργων ΔΙΚ που έχουν χρηματοδοτηθεί, περιλαμβάνονται η κατασκευή, από την Aguas Argentinas, εγκαταστάσεων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων στο βόρειο Μπουένος Άιρες (Αργεντινή) και η βελτίωση και επέκταση του δικτύου παροχής και διανομής νερού στη δυτική Τζακάρτα (Ινδονησία), από την Garuda Dipta Semesta.

Στις χώρες της Αφρικής της Καραϊβικής και του Ειρηνικού οι δραστηριότητες της ΕΤΕπ διέπονται από την τέταρτη Σύμβαση της Λομέ. Ο προσανατολισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τη μελλοντική υποστήριξη στις χώρες αυτές, ενδέχεται να δώσει ισχυρή έμφαση στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, πράγμα που θα σημαίνει επίσης αυξημένη συμμετοχή της ΕΤΕπ σε ΔΙΚ. ■

Η ΕΤΕπ ως μέρος του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου

Η ΕΤΕπ, χρηματοπιστωτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδρύθηκε το 1958 από τη Συνθήκη της Ρώμης. Το πλαίσιο των δραστηριοτήτων της καθορίζεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, από τις λοιπές κοινοτικές Συνθήκες και από το Καταστατικό της. Η ΕΤΕπ προάγει τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγώντας πόρους, τους οποίους αντλεί από τις κεφαλαιαγορές όλου του κόσμου, για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων στο εσωτερικό της Ένωσης και, από τις αρχές της δεκαετίας του '60, σε τρίτες χώρες, στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής για συνεργασία υπέρ της ανάπτυξης. Το κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο δεν περιορίζει τις δραστηριότητες της ΕΤΕπ. Αντίθετα, της επιτρέπει να τις εξελίξει σύμφωνα με τις εκάστοτε προτεραιότητες της κοινοτικής πολιτικής. Όποτε χρειάστηκε, η ΕΤΕπ επέκτεινε και διαφοροποίησε τις δραστηριότητές της, προκειμένου να εκπληρώσει την αποστολή της ως χρηματοπιστωτικού οργάνου της Κοινότητας, σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και πολιτικό περιβάλλον.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΤΕπ

Εφέτος, που η Τράπεζα εορτάζει την τεσσαρακοστή επέτειό της, θα ήταν ενδιαφέρον να υπενθυμιστούν οι λόγοι δημιουργίας της ΕΤΕπ ήταν αναπόσπαστο τμήμα της απόφασης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Μια από τις προϋποθέσεις για να επεκταθεί η τομεακή συνεργασία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ανθρακα και Χάλυβα, σε μια ευρύτερη, κοινή αγορά, ήταν η διαθεσιμότητα κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση μιας εκτεταμένης υλικής υπο-

Υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης το 1957

δομής, που θα συνέδεε μεταξύ τους τις εθνικές οικονομίες των συμμετεχουσών χωρών. Σημαντικοί χρηματοδοτικοί πόροι απαιτούνταν, επίσης, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων στις λιγότερο προηγμένες περιοχές και στο βιομηχανικό τομέα, ώστε να υποβοηθηθεί η ολοκλήρωσή τους σε ένα ανοικτό, ανταγωνιστικό οικονομικό χώρο. Κατά τη διάσκεψη της Μεσσήνης, που πραγματοποιήθηκε το 1955 με σκοπό την προετοιμασία της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, ο προβληματισμός αυτός οδήγησε στην ιδέα ενός ευρωπαϊκού δημόσιου οργανισμού, που θα διευκόλυνε την κινητοποίηση και μεταφορά κεφαλαίων από τις πλουσιότερες στις πτωχότερες περιοχές στο εσωτερικό της Κοινότητας, και θα εισήγαγε κεφάλαια στην Κοινότητα από το εξωτερικό. Έτσι, «γεννήθηκε» η ΕΤΕπ: μια Τράπεζα για τη χρηματοδότηση επενδύσεων, ικανή να χρηματοδοτεί το μεγαλύτερο μέρος των χορηγήσεών της από το προϊόν του δανεισμού της στις κεφαλαιαγορές, και εργαζόμενη σε μη κερδοσκοπική βάση, σε στενή συνεργασία με τον τραπεζικό τομέα. Ήταν προφανές ότι οι προτεραιότητες της χρηματοδοτικής δραστηριότητάς της έπρεπε να είναι η περιφερειακή ανάπτυξη, ο εκσυγχρονισμός και ο αναπροσανατολισμός της βιομηχανίας, και οι οικονομικοί στόχοι που παρουσίαζαν κοινό ενδιαφέρον για τα κράτη μέλη της Ένωσης – ιδίως η πραγματοποίηση διευρωπαϊκών έργων υποδομής στους τομείς των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών. Αυτοί εξακολουθούν να είναι σήμερα οι κύριοι χρηματοδοτικοί στόχοι της ΕΤΕπ. Εν τω μεταξύ, με τα χρόνια προστέθηκαν και άλλοι, λόγω της επενδυτικής ζήτησης που δημιουργήθηκε από τις μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες: ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, προστασία του περιβάλλοντος, καινοτομία στη βιομηχανία και, πιο πρόσφατα, ανάπτυξη και απασχόληση. Η προαγωγή της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ήταν και παραμένει ο μοναδικός λόγος ύπαρξης της Τράπεζας.

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΜΕ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΟΜΗ
ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Λόγω του γεγονότος ότι η απόφαση δημιουργίας της ΕΤΕπ ήταν αναπό-

σπαστο μέρος της απόφασης ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Καταστατικό της Τράπεζας είναι ένα πρωτόκολλο, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Συνθήκης της Ρώμης. Η Συνθήκη παρέχει στην ΕΤΕπ νομική προσωπικότητα και οικονομική και διοικητική αυτονομία, αναγνωρίζοντας τη μοναδικότητά της, ως του μόνου κοινοτικού οργάνου που λειτουργεί στο πλαίσιο της αγοράς, σε συνεργασία με εμπορικές τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η Τράπεζα δεσμεύεται μόνο από τα διοικητικά όργανά της, τα οποία της διασφαλίζουν την άσκηση ανεξάρτητης επαγγελματικής κρίσης στις χρηματοδοτικές και δανειοληπτικές δραστηριότητές της.

Η χρηματοοικονομική διάρθρωση της ΕΤΕπ σχεδιάστηκε επίσης με βάση την έννοια της αυτονομίας. Το κεφάλαιό της αναλαμβάνεται από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία είναι οι μέτοχοί της. Το Συμβούλιο των Διοικητών, που είναι το ανώτατο όργανο της ΕΤΕπ και αντιπροσωπεύει τους μετόχους της, μπορεί να αποφασίζει την αύξηση του αναληφθέντος κεφαλαίου και να καθορίζει το ποσοστό που πρέπει να καταβληθεί. Επιπλέον, η διοικητική δομή της Τράπεζας είναι σχεδιασμένη κατά τρόπο ώστε να της παρέχει επιχειρησιακή αυτονομία, εντός των ορίων της γενικής αποστολής που της αναθέτουν η Συνθήκη και το Καταστατικό της, συμπληρώνοντας έτσι τους όρους για τη λειτουργία ενός οργανισμού που είναι, ταυτόχρονα, όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τράπεζα.

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ

Η Τράπεζα, στην καθημερινή πρακτική της, προσπαθεί διαρκώς να επιτυγχάνει ισορροπία μεταξύ αυτονομίας και ανταπόκρισης στις κοινοτικές πολιτικές. Οι δραστηριότητές της, όχι μόνο συνάδουν με τις κοινοτικές πολιτικές, αλλά και τις υποστηρίζουν ενεργά. Η ΕΤΕπ συντονίζει στενά τις δραστηριότητές της με την οικονομική πολιτική της Κοινότητας και διατηρεί στενή επαφή με τα άλλα κοινοτικά όργανα. Για τον καθορισμό των γενικών προσανατολισμών της πολιτικής της ΕΤΕπ, το Συμβούλιο των Διοικητών της Τράπεζας λαμβάνει υπόψη τους νέους στόχους που καθορίζουν τα άλλα κοινοτικά όργανα, και ιδίως

τους στόχους που καθορίζουν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με βάση προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Με αυτή την οπτική, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ενεργητική στάση, όχι μόνο όσον αφορά την υλοποίηση των νέων κοινοτικών στόχων, αλλά επίσης, και διαρκώς περισσότερο, όσον αφορά τη σύλληψη και επεξεργασία τους, συμβάλλοντας με τις προπαρασκευαστικές εργασίες της στην προετοιμασία του εδάφους για τις πρωτοβουλίες που θεσπίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων της ΕΕ). Η Τράπεζα συμμετέχει, επίσης, σε ομάδες εργασίας υψηλού επιπέδου της ΕΕ, οι οποίες προετοιμάζουν νέες πολιτικές – όπως, π.χ., στις ομάδες που καθόρισαν τα διευρωπαϊκά δίκτυα προτεραιότητας στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών, στα μέσα της δεκαετίας του '90. Πρόσφατο παράδειγμα καινοτόμων δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ, που προωθούν ενεργά την υλοποίηση νέων πρωτοβουλιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, είναι οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις της με σκοπό την υποστήριξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης, που καθορίστηκε στα μέσα του 1997. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας, που άρχισε με το «Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Εδιμβούργου», τον οποίο δημιούργησε η ΕΤΕπ για να επιταχύνει τη χρηματοδότηση των επενδύσεων στους τομείς των διευρωπαϊκών δικτύων και της προστασίας του περιβάλλοντος, όπως της είχε ζητηθεί κατά τη Σύνοδο Κορυφής του Εδιμβούργου, το Δεκέμβριο 1992. Στη συνέχεια, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κοπεγχάγης (Ιούνιο 1993), το πεδίο εφαρμογής του Μηχανισμού του Εδιμβούργου επεκτάθηκε στις επενδύσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Ακολούθησε μια σειρά άλλων πρωτοβουλιών όσον αφορά τη χρηματοδοτική πολιτική, μεταξύ των οποίων ένας προσωρινός μηχανισμός, που δημιουργήθηκε το 1994 σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη χορήγηση επιδοτούμενων δανείων σε ΜΜΕ που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης. Τον Ιούνιο του ίδιου έτους η Τράπεζα δημιούργησε, από κοινού με την Επιτροπή και τον τραπεζικό τομέα, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ), με σκοπό τη στήριξη των επενδύσεων μέσω της παροχής εγγυήσεων υπέρ των διευρωπαϊκών δικτύων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Τον Ιούνιο 1995 το Συμβούλιο των Διοικητών της ΕΤΕπ αποφάσισε να επεκτείνει το πεδίο των χρηματοδοτήσεων της Τράπεζας στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης και του

λιανικού εμπορίου, προκειμένου να ανταποκριθεί στις χρηματοδοτικές ανάγκες των καινοτόμων επιχειρήσεων στους τομείς αυτούς. Τον Αύγουστο 1997 η ΕΤΕπ θέσπισε το «Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ) υπέρ της απασχόλησης, συμβάλλοντας έτσι στην υλοποίηση του «Ψηφίσματος για την ανάπτυξη και την απασχόληση», που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ (*).

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Η ΕΤΕπ χαιρεί της αυτονομίας που της παρέχει η Συνθήκη, αλλά παράλληλα συνεργάζεται με τα άλλα κοινοτικά όργανα, ώστε να μεγιστοποιούνται τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων τους, που προάγουν τους ίδιους κοινωνικούς στόχους. Το 1968, η Τράπεζα άνοιξε ένα Γραφείο Εκπροσώπησης στις Βρυξέλλες, για τη διευκόλυνση της συνεργασίας της με τα κοινοτικά όργανα που εδρεύουν στην πόλη αυτή.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από το οποίο πηγάζει η κοινοτική νομοθεσία, μπορεί να καλεί την Τράπεζα να συμμετάσχει στην εφαρμογή των νέων κοινοτικών πολιτικών. Η Τράπεζα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις διαβουλεύσεις του Συμβουλίου και, με την αρωγή του γραφείου της στις Βρυξέλλες, διατηρεί στενές επαφές με τα πρόσωπα που εκπονούν τις αναλύσεις του Συμβουλίου σχετικά με τον προσανατολισμό που πρέπει να λάβουν οι κοινοτικές πολιτικές. Το Συμβούλιο εκτιμά την επαγγελματική τεχνογνωσία και εμπειρία της ΕΤΕπ και, για το λόγο αυτό, προσκαλεί τον Πρόεδρο της Τράπεζας να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του και να συνεισφέρει στις συζητήσεις του. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου ECOFIN (Υπουργοί Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας) είναι πλέον συνήθης πρακτική να προσκαλείται ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ, όποτε η ημερήσια διάταξη περιέχει θέματα που ενδιαφέρουν την Τράπεζα (**). Επιπλέον, μέλη του προσωπικού της ΕΤΕπ συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας ad hoc, που συγκροτεί το Συμβούλιο για να συζητήσουν και προετοιμάσουν πολιτικές, στις οποίες η Τράπεζα έχει να διαδραματίσει κάποιο ρόλο. Σχετικά παραδείγματα είναι η ομάδα εργασίας για τα διευρωπαϊκά δίκτυα, της οποίας προεδρεύει ο Ευρωπαίος Επίτρο-

πος Neil Kinnock, και η ομάδα για τις τηλεπικοινωνίες, υπό την προεδρία του Επιτρόπου Martin Bangemann.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων)

Οι Αρχηγοί Κρατών και Κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητούν διαρκώς συχνότερα από την ΕΤΕπ να συμβάλει στην επίτευξη των νέων στόχων της κοινοτικής πολιτικής. Στα Συμπεράσματα των συνόδων κορυφής των τελευταίων πέντε ετών, έχει ζητηθεί συχνά από την Τράπεζα να προσφέρει την υποστήριξή της για την υλοποίησή τους. Πρώτο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου (Δεκέμβριος 1992) της ζήτησε να στηρίξει την οικονομική ανάκαμψη στην Ένωση, επιταχύνοντας τις χρηματοδοτήσεις της υπέρ των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας και των επενδύσεων που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Ένα άλλο παράδειγμα στο χώρο των διευρωπαϊκών δικτύων ήταν η συμμετοχή της ΕΤΕπ, καθ' όλη τη διάρκεια του 1994, στις εργασίες της Ομάδας Προσωπικών Αντιπροσώπων των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων, όπου συνέβαλε στον καθορισμό των 14 έργων υψηλής προτεραιότητας στον τομέα των μεταφορών και των 10 έργων προτεραιότητας στον τομέα της ενέργειας, τα οποία εγκρίθηκαν οριστικά το Δεκέμβριο 1994 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν. Ένα παράδειγμα από τον περασμένο χρόνο ήταν ο ενεργός ρόλος της ΕΤΕπ στην προετοιμασία της δημιουργίας ενός επιπρόσθετου «Προενταξιακού Μηχανισμού» υπέρ των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Κύπρου, που είναι υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ. Ο μηχανισμός αυτός επιτρέπει στην Τράπεζα να αυξήσει σημαντικά τις χορηγήσεις της στις χώρες αυτές, προκειμένου να τις βοηθήσει στην προετοιμασία τους για την ένταξη.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Οι σχέσεις της ΕΤΕπ με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – το οποίο, μαζί με το Συμβούλιο, αποτελεί τη νομοθετική εξουσία της Κοινότητας – έχουν με το χρόνο θεσμοθετηθεί και περιλαμβάνουν τακτικές επαφές, τόσο σε ανώτατο επίπεδο όσο και σε επίπεδο υπαλλήλων. Η Τράπεζα θεωρεί σημαντικό το να ενημερώνει διαρκώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητές της και, αντιστρόφως, να ενημερώνεται σχετικά με τις γνώμες και αποφάσεις του Κοινοβουλίου. Κάθε χρόνο, ύστερα από την ετήσια σύνοδο του Συμβουλίου των Διοικητών, που πραγματοποιείται τον Ιούνιο, ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ εκφωνεί ομιλία στην Επιτροπή Οικονομικής, Νομισματικής και Βιομηχανικής Πολι-

(*) Βλ. επίσης «ΕΤΕπ Πληροφορίες» αρ. 95, σελ. 1-4.

(**) Σημαντικό στοιχείο, όσον αφορά το Συμβούλιο ECOFIN, είναι ότι οι υπουργοί που το απαρτίζουν είναι ταυτόχρονα οι διοικητές της Τράπεζας.

ΕΤΕπ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο

τικής, που ακολουθείται από ευρεία ανταλλαγή απόψεων σχετικά με κοινοτικά θέματα τα οποία αφορούν την Τράπεζα. Στη σημαντική αυτή συνεδρίαση συμμετέχουν επίσης μέλη άλλων επιτροπών.

Επιπλέον, οι κοινοβουλευτικές επιτροπές προσκαλούν μέλη της Διευθύνουσας Επιτροπής ή του προσωπικού της Τράπεζας να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις τους, ώστε να τους ενημερώσουν για θέματα σχετικά με την ΕΤΕπ και να ενημερωθούν με τη σειρά τους για τις δραστηριότητες της Τράπεζας. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων πραγματοποιείται κυρίως με τις επιτροπές που έχουν ως αντικείμενο οικονομικά και νομισματικά θέματα, τον προϋπολογισμό και τον έλεγχο του προϋπολογισμού, την περιφερειακή πολιτική, τις μεταφορές, το περιβάλλον, την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Η ΕΤΕπ διατηρεί επίσης επαφές με τα δύο κύρια συμβουλευτικά όργανα του

κοινοτικού θεσμικού πλαισίου – την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών. Αμφότερα εργάζονται σε τομείς στους οποίους η ΕΤΕπ διαδραματίζει κάποιο ρόλο – ιδίως την οικονομική ολοκλήρωση και την περιφερειακή ανάπτυξη. Η ΕΤΕπ ενημερώνει τα όργανα αυτά σχετικά με τις δραστηριότητές της στους εν λόγω τομείς.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Σε επίπεδο καθημερινής δραστηριότητας, ο κύριος εταίρος της ΕΤΕπ στο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο είναι η Επιτροπή, δεδομένου ότι αμφότερα τα όργανα είναι πλήρως στρατευμένα στην προσπάθεια ολοκλήρωσης της ενιαίας αγοράς και προαγωγής της οικονομικής ενοποίησης. Η συνεργασία τους έχει ποικίλες μορφές και περιλαμβάνει τόσο επίσημες επαφές σε θεσμικό επίπεδο όσο και συνεργασία μεταξύ υπαλλήλων.

Το Καταστατικό της Τράπεζας προβλέπει διοικητικούς δεσμούς μεταξύ των δύο

οργάνων. Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 11, η Επιτροπή ορίζει ένα τακτικό και ένα αναπληρωματικό μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ. Ως τακτικό μέλος ορίζεται ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ II) και ως αναπληρωτής ο Γενικός Διευθυντής Περιφερειακής Πολιτικής και Συνοχής (ΓΔ XVI). Το Διοικητικό Συμβούλιο διασφαλίζει ότι η διαχείριση της Τράπεζας ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις των Συνθηκών και με τις γενικές κατευθύνσεις που ορίζει το Συμβούλιο των Διοικητών της Τράπεζας. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής εκθέτει στα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τις απόψεις της Επιτροπής σχετικά με τα εκάστοτε εξεταζόμενα θέματα. Το άρθρο 21 του Καταστατικού προβλέπει ότι κάθε αίτηση χρηματοδότησης υποβάλλεται από την Τράπεζα στην Επιτροπή για διατύπωση γνώμης όσον αφορά τη συμβατότητα της χρηματοδότησης με τους οικονομικούς στόχους της Κοινότητας. Εάν η γνώμη είναι αρνητική, η χρηματοδότηση μπορεί

να εγκριθεί μόνο με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή, το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που έχει οριστεί από την Επιτροπή, απέχει της ψηφοφορίας.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο υπάρχει καθημερινή συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών των δύο οργάνων. Η συνεργασία αυτή διεξάγεται, μεταξύ άλλων, με πολλές από τις Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής, εκ των οποίων η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ II) είναι ο κύριος δίαυλος επικοινωνίας με την ΕΤΕπ. Ένας από τους κυριότερους τομείς συνεργασίας είναι η περιφερειακή ανάπτυξη, δεδομένου ότι τόσο τα δάνεια της Τράπεζας, όσο και οι επιχορηγήσεις από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, συμβάλουν στην εξάλειψη των διαρθρωτικών ανισοτήτων που υφίστανται μεταξύ πολλών περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές απορροφούν το 70% περίπου των συνολικών χορηγήσεων της ΕΤΕπ στο εσωτερικό της ΕΕ). Τα δύο όργανα – στην Επιτροπή, αρμόδια για τη διαχείριση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής είναι η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Συνοχής (ΓΔ XVI) – συνεργάζονται στενά, για να επιτυγχάνουν υψηλό βαθμό συμπληρωματικότητας και συνοχής στις χρηματοδοτικές δραστηριότητές τους και για να προβαίνουν σε συγχρηματοδοτήσεις μέσω δανείων της Τράπεζας και επιχορηγήσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων (στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι η Τράπεζα λαμβάνει πάντοτε αυτόνομα τις τελικές αποφάσεις όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις της, οι οποίες εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο με βάση μεμονωμένα επενδυτικά σχέδια, αφού προηγουμένως έχει ζητηθεί η γνώμη της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους). Το 1997, οι συγχρηματοδοτήσεις αντιπροσώπευαν το 1/4 των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ στις περιοχές που εμπύπτουν στο πεδίο δράσης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Οι υπηρεσίες της Τράπεζας συμμετέχουν σε όλα τα στάδια προετοιμασίας και εφαρμογής των διαφόρων μορφών κοινοτικής διαρθρωτικής βοήθειας, την οποία διαχειρίζεται η Επιτροπή σε συνεργασία με τις εθνικές ή περιφερειακές αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΤΕπ συμβάλλει στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων για τη χορήγηση των πόρων και στον καθορισμό των όρων χορήγησης τους, καθώς και στην παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Η ΕΤΕπ συμβάλλει επίσης ενεργά στην εφαρμογή του Ταμείου Συνοχής (*) και διαχειρίζεται το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό του Ευρω-

παϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) (*), συνεισφέροντας την τεχνική, οικονομική και χρηματοδοτική τεχνογνωσία της για την αξιολόγηση σχεδίων επενδύσεων.

Ένας άλλος σημαντικός τομέας συνεργασίας είναι η χρηματοδότηση επενδύσεων έξω από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου τα δάνεια της ΕΤΕπ συμπληρώνουν τις ενισχύσεις που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση από δημοσιονομικούς πόρους, τους οποίους διαχειρίζεται η Επιτροπή. Οι περισσότερες χρηματοδοτήσεις που χορηγεί η ΕΤΕπ εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης προέρχονται από τους ίδιους πόρους της, αλλά η Τράπεζα ενεργεί επίσης ως ενδιάμεσος φορέας για τη χορήγηση, με εντολή της Κοινότητας ή των κρατών μελών της, συνδρομών με επισφαλή κεφάλαια και επιδοτήσεων επιτοκίου υπέρ επενδυτικών σχεδίων στα κράτη ΑΚΕ και στις τρίτες μεσογειακές χώρες. Σε επίπεδο υπηρεσιών της Επιτροπής, οι σχετικές επιχειρησιακές επαφές διενεργούνται, μεταξύ άλλων, με τη ΓΔ I (Εξωτερικές σχέσεις) και τη ΓΔ VIII (Ανάπτυξη). Αξίζει επίσης να αναφερθεί η συνεργασία με τη ΓΔ XI (Περιβάλλον, πυρηνική ασφάλεια και προστασία των πολιτών), που αφορά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Τράπεζας στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Η συνεργασία μεταξύ υπαλλήλων ενισχύεται με επαφές μεταξύ των μελών της Διευθύνουσας Επιτροπής της ΕΤΕπ – η οποία είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση των τρεχουσών δραστηριοτήτων της Τράπεζας – και των Ευρωπαίων Επιτρόπων, κυρίως εκείνων που είναι αρμόδιοι για τους τομείς κοινού ενδιαφέροντος για τα δύο όργανα, όπως οι οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις, η περιφερειακή ανάπτυξη, οι μεταφορές, το περιβάλλον και η πολιτική συνεργασίας για την ανάπτυξη.

Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Αναφορά στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο εξασφαλίζει την τήρηση του κοινοτικού δικαίου, γίνεται σε διάφορες διατάξεις των Συνθηκών και του Καταστατικού της ΕΤΕπ. Το δικαστήριο έχει δικαιοδοσία σε θέματα που αφορούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών έναντι της ΕΤΕπ και τη νομιμότητα των μέτρων που λαμβάνονται από το Συμβούλιο των Διοικητών και το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας. Η ΕΤΕπ υποβάλλει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τις συμβατικές σχέσεις της με τους χρεώστες και πιστωτές της που είναι εγκατεστημένοι εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (αντίθετα, οποιαδήποτε διαφο-

ρά μεταξύ της Τράπεζας και τρίτων στο εσωτερικό της Ένωσης εκδικάζεται από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια των κρατών, στα οποία η Τράπεζα έχει καθορίσει τη δωσικία της). Το Δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο για τις διαφορές μεταξύ της Τράπεζας και του προσωπικού της.

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι αρμόδιο για τον εξωτερικό έλεγχο των δημόσιων οικονομικών της Κοινότητας. Ελέγχει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του κοινοτικού προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων στις οποίες η ΕΤΕπ συμμετέχει ως διαχειριστής κοινοτικών πόρων με εντολή της Κοινότητας. Ο έλεγχος αυτός διενεργείται βάσει εγγράφων που παρέχει η Τράπεζα. Όποτε χρειάζεται, και ύστερα από κοινή συμφωνία, το Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ελεγκτική Επιτροπή της ΕΤΕπ μπορούν να διενεργούν από κοινού επιτόπιο έλεγχο. Οι πρακτικές λεπτομέρειες αυτής της συνεργασίας μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Επιτροπής και της ΕΤΕπ, για τον έλεγχο των σχετικών πράξεων, επισημοποιήθηκαν το 1989 με τη σύναψη μιας συμφωνίας. Αντίθετα, ο έλεγχος των πράξεων της ΕΤΕπ που χρηματοδοτούνται από τους ίδιους πόρους της, διενεργείται από την Ελεγκτική Επιτροπή της Τράπεζας, η οποία αποτελείται από τρία μέλη που διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών της ΕΤΕπ με βάση την εμπειρία τους σε θέματα ελέγχου και λογαριασμών του Δημοσίου. Η Ελεγκτική Επιτροπή ελέγχει τους λογαριασμούς της ΕΤΕπ σε συντονισμό με τους εξωτερικούς ελεγκτές της Τράπεζας (που επί του παρόντος είναι η εταιρεία Ernst & Young) και με την εσωτερική δομή ελέγχου της ΕΤΕπ. ■

(*) Το 1997 η Τράπεζα συνέβαλε στην οικονομικο-τεχνική αξιολόγηση 26 επενδυτικών σχεδίων, που είχαν υποβληθεί στο Ταμείο Συνοχής για χρηματοδότηση.

(*) Ο Χρηματοδοτικός Μηχανισμός του ΕΟΧ χρηματοδοτείται από της Χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) που συμμετέχουν στον ΕΟΧ, και από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός του μηχανισμού είναι η υποστήριξη στοχευόμενων περιβαλλοντικών, των μεταθροών και της παιδείας, καθώς και επενδύσεων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, τη Νήσο Ιρλανδία και τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ισπανίας. Ο μηχανισμός περιλαμβάνει 500 εκατομ. Ecu υπό μορφή επιχορηγήσεων, και επιδοτήσεως κατά 2% του επιτοκίου δανείων της ΕΤΕπ συνολικού ύψους 1,5 δισεκατ. Ecu.

Πρώθηση αειφόρου ανάπτυξης στις χώρες ΑΚΕ – Ο ρόλος της ΕΤΕπ στο πλαίσιο της τέταρτης Σύμβασης της Λομέ

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, ήδη από την ίδρυσή της το 1958, αναζήτησε τρόπους για να εκφράσει την αλληλεγγύη της προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Προς το σκοπό αυτό ανέπτυξε μια συντονισμένη πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας με τρίτες χώρες. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) συνέβαλε εξαρχής, με την τεχνική και οικονομική τεχνογνωσία της, στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής.

Οι ισχυροί ιστορικοί δεσμοί που συνδέουν τα κράτη μέλη με ορισμένες αφρικανικές χώρες ώθησαν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα να θέσει τις βάσεις για μια κοινή πολιτική παροχής αναπτυξιακής βοήθειας στις χώρες αυτές, με την υπογραφή της πρώτης Σύμβασης της Γιαουντέ, το 1963. Έκτοτε, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει χορηγήσει ενισχύσεις στα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (κράτη ΑΚΕ) και στις Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη (ΥΧΕ) ⁽¹⁾, στο πλαίσιο διαδοχικών συμβάσεων ΑΚΕ-ΕΟΚ. Επί του παρόντος ισχύει η τέταρτη Σύμβαση της Λομέ, η οποία αφορά 71 κράτη ΑΚΕ και 19 ΥΧΕ.

Οι Συμβάσεις του Λομέ καθορίζουν το πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών ΑΚΕ-ΥΧΕ σε διάφορους τομείς – πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό – επανεπιβεβαιώνοντας σαφώς τις αρχές στις οποίες βασίζεται η συνεργασία αυτή (μη παρέμβαση, αμοιβαίος σεβασμός, εταιρική σχέση), ενώ προβλέπουν επίσης την παροχή χρηματοδοτικής υποστήριξης μέσω του

προγράμματος ενισχύσεων της ΕΕ. Υπεύθυνα για τη χρηματοδοτική αυτή βοήθεια είναι δύο όργανα – η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ), το οποίο διαχειρίζεται δωρεάν βοήθεια προοριζόμενη σε μεγάλο βαθμό για την κοινωνική ανάπτυξη, και η ΕΤΕπ, η οποία χορηγεί επιστρεπτές ενισχύσεις για παραγωγικές επενδύσεις. Η ΕΤΕπ, λόγω της εμπειρίας της στους ίδιους τομείς στο εσωτερικό της ΕΕ, συγκεντρώνει τη δραστηριότητά της στη χρηματοδότηση επενδύσεων στους τομείς της βιομηχανίας, της αγροτοβιομηχανίας, των μεταλλείων και ορυχείων, του τουρισμού και της ενέργειας καθώς και, σε κατάλληλες περιπτώσεις, στη χρηματοδότηση έργων υποδομής, όπως π.χ. λιμένων, αερολιμένων, τηλεπικοινωνιακών δικτύων και σιδηροδρόμων. Κατά την αξιολόγηση των προτάσεων χρηματοδότησης που υποβάλλονται στην Τράπεζα, το πρώτο στοιχείο που εξετάζεται είναι η δυνατότητα της επένδυσης να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας ή των χωρών που αφορά.

Οι επενδύσεις που χρηματοδοτεί η ΕΤΕπ στα κράτη ΑΚΕ πρέπει – όπως όλες οι επενδύσεις που υποστηρίζει η Τράπεζα – να προσφέρουν ικανοποιητικές προοπτικές βιωσιμότητας σε τέσσερις βασικούς τομείς – οικονομικό, χρηματοδοτικό, τεχνικό και περιβαλλοντικό – και να αξιοποιούν επικερδώς τους σπάνιους διαθέσιμους πόρους. Ωστόσο, τα κράτη ΑΚΕ αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σοβαρά αναπτυξιακά προβλήματα – τα περισσότερα έχουν ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα μόλις λίγες εκατοντάδες Ecu – και, για το λόγο αυτό, η ΕΤΕπ εφαρμόζει μεγάλη ευε-

λιξία στις χρηματοδοτήσεις της στα κράτη αυτά. Τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα είναι ποικίλα:

Δάνεια από τους **ιδίους πόρους** της Τράπεζας (δηλ. από το προϊόν του δανεισμού της στις κεφαλαιαγορές) χορηγούμενα με τους συνήθεις όρους.

Συνήθως, αλλά όχι πάντοτε, για τα δάνεια αυτά παρέχεται επιδότηση επιτοκίου έως 4% ⁽²⁾ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης (ΕΤΑ). Τις επιδοτήσεις διαχειρίζεται η ΕΤΕπ, με εντολή των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Χρηματοδοτήσεις με **επισφαλή κεφάλαια**, τα οποία προέρχονται επίσης από το ΕΤΑ, και τα οποία διαχειρίζεται η ΕΤΕπ βάσει εντολής. Οι πόροι αυτοί επιτρέπουν στην Τράπεζα να χορηγεί διαφόρων τύπων χρηματοδοτήσεις υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου ή οιονεί κεφαλαίου, που μπορούν να είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες της επένδυσης, στην ικανότητα του επενδυτή και στη σχέση κινδύνου/απόδοσης της επένδυσης. Ένα μέρος των πόρων αυτών μπορεί να χρησιμοποιείται ως «κεφάλαιο εκκίνησης», για τη χρηματοδότηση μελετών σκοπιμότητας ή πιλοτικών επενδυτικών σχεδίων.

Η πρόσφατη χρηματοδοτική δραστηριότητα της ΕΤΕπ στις εν λόγω χώρες διεξήχθη στο πλαίσιο των δύο χρηματοδοτικών πρωτοκόλλων, προσαρτημένων στην τέταρτη Σύμβαση της Λομέ, όπου προβλέπονται χορηγήσεις της Τράπεζας μέχρι συνολικού ύψους 5,3 δισεκατ. Ecu κατά την περίοδο 1991-2000. Τον Οκτώβριο 1995, κατόπιν απόφασης του

⁽¹⁾ Ταυτόχρονα με τη Σύμβαση της Λομέ, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε ειδικές ρυθμίσεις για την παροχή χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας σε 19 Υπερπόντιες Χώρες και Εδάφη (ΥΧΕ), που συνδέονται συνταγματικά με 3 κράτη της ΕΕ (Γαλλία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο). Οι χρηματοδοτήσεις χορηγούνται με τους ίδιους όρους με εκείνους που ισχύουν για τα κράτη ΑΚΕ.

⁽²⁾ Στην πράξη, η επιδότηση αυτή χρησιμοποιείται για την κάλυψη δαπανών σε μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος, εκπαιδευτικά προγράμματα ή άλλα στοιχεία που συμφωνούνται με την ΕΤΕπ, ή μεταβιβάζονται στο Δημόσιο ως δημοσιονομική υποστήριξη (δηλαδή, δεν χρησιμοποιούνται για την επιδότηση επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα).

ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΤΕπ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΛΟΜΕ

	Πρώτο πρωτόκολλο (1991-1995) εκατομ. Ecu		Δεύτερο πρωτόκολλο (1996-2000) εκατομ. Ecu	
Δάνεια από ιδίους πόρους της ΕΤΕπ	1200	52%	1 658	55%
Επιδότησεις επιτοκίου από πόρους του ΕΤΑ	280	12%	370	12%
Συνδρομές με επισφαλή κεφάλαια	825	36%	1 000	33%
	2 305	100%	3 028	100%

Συμβουλίου ECOFIN, το Συμβούλιο των Διοικητών της ΕΤΕπ ενέκρινε τη χορήγηση 1 658 εκατομ. Ecu από τους ίδιους πόρους της Τράπεζας. Οι χορηγήσεις καλύπτονται με εγγύηση των κρατών μελών της ΕΕ.

ΟΙ ΜΕΧΡΙ ΣΤΙΓΜΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΤΕΠ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΛΟΜΕ IV

Οι χορηγήσεις της ΕΤΕπ στο πλαίσιο της τέταρτης Σύμβασης της Λομέ έχουν επικεντρωθεί στους εξής τομείς: ενέργεια (παραγωγή και μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας, πετρέλαιο και αέριο), έργα υποδομής για τις επικοινωνίες (μεταφορές, τηλεπικοινωνίες), περιβάλλον (υδροδότηση και αποχέτευση), βιομηχανική ανάπτυξη, τουρισμό και σχετικές με τους τομείς αυτούς υπηρεσίες. Στο πλαίσιο του πρώτου χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου, η Τράπεζα πραγματοποίησε 77 χρηματοδοτικές πράξεις από ίδιους πόρους της και 166 με επισφαλή κεφάλαια, σε 56 κράτη ΑΚΕ και ΥΧΕ. Το 30% περίπου των χρηματοδοτήσεων αυτών πραγματοποιήθηκε μέσω τοπικών τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που έχουν την ευθύνη για τη λήψη των συγκεκριμένων αποφάσεων χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους κατευθυντήριους άξονες που ορίζει η ΕΤΕπ.

Οι χορηγήσεις στον ενεργειακό τομέα ανήλθαν συνολικά σε 655 εκατομ. Ecu και αφορούσαν την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό σταθμών ηλεκτροπαραγωγής (κατασκευή του σταθμού Takoradi και εκσυγχρονισμός του σταθμού Akosombo στον ποταμό Βόλτα, στη Γκάνα, κατασκευή του φράγματος Garafiri στη Γουινέα και του υδροηλεκτρικού σταθμού Muela στο Λεσότο), την επέκταση δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος σε πολλές χώρες (Μπαχάμες, Μπαρμπάντος, Μπελίζε, Νήσους Κάμαν, Κομόρες, Δομινικανή Δημοκρατία, Γρενάδα, Τζαμάικα, Παπούασία-Νέα Γουινέα), τη διασύνδεση των ηλεκτρικών δικτύων της Ακτής του Ελεφαντοστού και της Μπουρκίνα Φάσο, καθώς και έργα διασύνδεσης στη Μποτσουάνα, τη Νότια Αφρική, τη Ζιμπάμπουε και τη Μοζαμβίκη. Η ΕΤΕπ χορήγησε επίσης χρηματοδοτήσεις για την αξιοποίηση κοιτασμάτων πετρελαίου και αερίου στην Ακτή του Ελεφαντοστού και την κατασκευή ή την αποκατάσταση αγωγών πετρελαίου στην Κένυα, την Τρινιδάδ και Τομπάγκο και τη Ζάμπια.

Στον **τομέα των μεταφορών** χορηγήθηκαν 180 εκατομ. Ecu, για την αποκατάσταση μιας σιδηροδρομικής γραμμής που συνδέει την Ακτή του Ελεφαντο-

στού με τη Μπουρκίνα Φάσο, την επέκταση λιμενικών εγκαταστάσεων στο Πράσινο Ακρωτήριο (Μιντέλο), στη νήσο Μαυρίκιο (Πορτ Λούις), στη Ναμίμπια (Lüderitz και Walvis Bay), στον Άγ. Βικέντιο και Γρεναδίνες (Κίνγκσταουν) και στην Τανζανία (Νταρ ες Σαλάμ), και τη βελτίωση αερολιμένων στην

Αιθιοπία, τις νήσους Φίτζι, τη Γκαμπόν, το Μαυρίκιο και τον Άγ. Χριστόφορο και Νέβις. Ένα έργο ιδιαίτερα σημαντικό σε περιφερειακή κλίμακα ήταν η ανακαίνιση και ο εκσυγχρονισμός αερολιμένων και εξοπλισμού, για τη βελτίωση της ασφάλειας της εναέριας κυκλοφορίας στις 15 χώρες ΑΚΕ που είναι μέλη του ASECNA⁽¹⁾. Η Τράπεζα χρηματοδότησε επίσης, με χορηγήσεις συνολικού ύψους 125 εκατομ. Ecu, την επέκταση και αποκατάσταση δικτύων **τηλεπικοινωνιών** στο Τζιμπουτί, την Ερυθραία, την Αιθιοπία, τις Φίτζι, τη Τζαμάικα, το Μαυρίκιο, τη Ναμίμπια, τη Σενεγάλη και την Τόγκα.

Η ΕΤΕπ είναι πάντοτε ιδιαίτερα πρόθυμη να υποστηρίζει επενδύσεις που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του **περιβάλλοντος**. Η Τράπεζα, όχι μόνο χρηματοδοτεί έργα προστασίας του περιβάλλοντος, αλλά φροντίζει επίσης, μέσω της αυστηρής αξιολόγησης στην οποία υποβάλλει τα επενδυτικά σχέδια, να βεβαιώνεται ότι δεν έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι περιβαλλοντικές επενδύσεις που χρηματοδοτήθηκαν στα κράτη ΑΚΕ, αφορούσαν κυρίως προγράμματα πολεοδομικής ανάπτυξης, αλλά περιλάμβαναν επίσης έργα υδροδότησης, αποχέτευσης, επεξεργασίας λυμάτων και διάθεσης στερεών αποβλήτων. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές ανήλθαν σε 197 εκατομ. Ecu και αφορούσαν τα κράτη Αντίγκουα και Μαρμπούντα, Μπαρμπάντος, Μποτσουάνα, Νήσους Κάμαν, Γκάμπια, Γουινέα, Γρενάδα, Γουιάνα, Μαλάουι, Μαυρίκιο, Ναμίμπια, Σενεγάλη και Ζιμπάμπουε.

(1) Οργανισμός για την ασφάλεια της αεροπλοΐας στην Αφρική και τη Μαδαγασκάρη.

Μια από τις προτεραιότητες που καθορίζει η Σύμβαση της Λομέ για τις χρηματοδοτήσεις της Τράπεζας, είναι η ανάπτυξη του μεταλλευτικού και του βιομηχανικού τομέα, και ιδίως η αύξηση της προστιθέμενης αξίας των εγχώριων πρώτων υλών, με σκοπό τη βελτίωση των ισοζυγίων πληρωμών των αποδεκτριών χωρών. 140 εκατομ. Ecu χορηγήθηκαν στο **μεταλλευτικό τομέα**, για την εκμετάλλευση λατομείων γρανίτη (Angorochas, στην Αγκόλα), κοιτασμάτων χρυσού (Sadiola, στο Μαλί), σιδήρου (M'Haoudat, στη Μαυριτανία) και στρωσιγενούς γραφίτη (Ancuabe, στη Μοζαμβίκη), καθώς και για την εκμετάλλευση ενός υπαίθριου μεταλλείου λιγνίτη (Sanyati, στη Ζιμπάμπουε) και για την εξόρυξη κοβαλτίου (Kilembe, στην Ουγκάντα).

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η ΕΤΕπ, από την ίδρυσή της, εργάζεται τόσο με δημόσιους όσο και με ιδιώτες επενδυτές. Κατά τελευταία χρόνια δίδεται διαρκώς μεγαλύτερη έμφαση στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, λόγω των δυνατοτήτων που έχει ο ιδιωτικός τομέας να συμβάλει στην ανάπτυξη των αναδυόμενων οικονομιών και στη δημιουργία ενός ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο του πρώτου χρηματοδοτικού πρωτοκόλλου της τέταρτης Σύμβασης της Λομέ, το 40% των χορηγήσεων της ΕΤΕπ διατέθηκε για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, με τη χρηματοδότηση επενδύσεων επιχειρήσεων όλων των μεγεθών. Οι άμεσες χρηματοδοτήσεις μεγάλων βιομηχανικών επενδύσεων ανήλθαν συνολικά σε 198 εκατομ. Ecu και αφορούσαν κυρίως τους κλάδους της χημικής βιομηχανίας, των ειδών διατροφής, των υφαντικών ειδών και του δέρματος, καθώς και της επεξεργασίας ή ημιεπεξεργασίας μετάλλων, ελαστικών και πλαστικών υλών.

Για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων μικρότερου μεγέθους η Τράπεζα χρησιμοποίησε την τεχνική των ορίων πιστώσεων (συνολικών δανείων), τα οποία ανοίγει σε τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των κρατών ΑΚΕ, ενισχύοντας κατ' αυτό τον

τρόπο τη διαχειριστική και οικονομική ικανότητά τους. Η Τράπεζα χρησιμοποίησε, επίσης, ως ενδιάμεσους φορείς, πολυάριθμα ευρωπαϊκά ιδρύματα παροχής αναπτυξιακών χρηματοδοτήσεων (*). Η ΕΤΕπ συνολολόγησε 65 συνολικά δάνεια, ολικού ύψους 549 εκατομ. Ecu, σε 41 κράτη ΑΚΕ. Στην περίπτωση των συνολικών δανείων, το τοπικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι υπεύθυνο για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, την επιλογή, και την παρακολούθηση των επενδύσεων που θα χρηματοδοτηθούν, ενώ η ΕΤΕπ ασκεί γενική εποπτεία. Το πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής είναι ότι ο φορέας που λαμβάνει τις αποφάσεις γνωρίζει εκ του σύνεγγυς την τοπική αγορά από την οποία πηγάζουν οι ιδέες, οι προσδοκίες και οι ευκαιρίες.

Η ΕΤΕπ, χάρη στην ευελιξία με την οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει τους διαθέσιμους πόρους, μπόρεσε να προσφέρει στους εγχώριους ενδιάμεσους φορείς ποικιλία χρηματοδοτικών μέσων. Εκτός από τα άμεσα δάνειά της χορήγησε, με επισφαλή κεφάλαια, «εξαρτημένα» δάνεια και δάνεια υπό αίρεση, μετατρέψιμα δάνεια, δάνεια για απόκτηση συμμετοχών και προκαταβολές μετόχων.

Στην Κένυα και στην Ουγκάντα, η Τράπεζα χρησιμοποίησε ένα σύστημα καλούμενο «APEX», βάσει του οποίου η χρηματοδότηση χορηγείται μέσω του κράτους στην Κεντρική Τράπεζα, με επιδοτούμενο επιτόκιο. Η Κεντρική Τράπεζα επαναχορηγεί το προϊόν του δανείου σε τοπικές τράπεζες και ιδρύματα παροχής αναπτυξιακών πιστώσεων, με εμπορικά επιτόκια – ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού – και οι τράπεζες και τα ιδρύματα αυτά χρησιμοποιούν, με τη σειρά τους, τους πόρους για τη χρηματοδότηση επενδύσεων των πελατών τους. Η Κεντρική Τράπεζα λειτουργεί ως «πράκτορας» του κράτους (λαμβάνει και εκταμιεύει τους πόρους, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την αποπληρωμή των δανείων από τις τράπεζες), αλλά η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων γίνεται από τις τράπεζες, οι οποίες αναλαμβάνουν τον κίνδυνο για όλα τα δάνεια. Αυτή η μορφή συνεργασίας με το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα αφορά περίπου 20 τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί επίσης τα επισφαλή κεφάλαια για την παροχή μετοχικού κεφαλαίου. Αυτό μπορεί να γίνεται με διάφορες μορφές: άμεση συμμετοχή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο μετοχικό κεφάλαιο ενδιάμεσων χρηματοδοτικών φορέων, έμμεση συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο μικρομε-

σαίων επιχειρήσεων μέσω ενδιάμεσων χρηματοδοτικών φορέων, χορήγηση κεφαλαίων για την ανασυγκρότηση δημόσιων εταιρειών πριν από την ιδιωτικοποίησή τους, χρηματοδότηση συμμετοχών ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε επιχειρήσεις των κρατών ΑΚΕ (κοινές επιχειρήσεις) κ.λπ. ■

Ο αρμόδιος για τις χώρες ΑΚΕ Αντιπρόεδρος της ΕΤΕπ, κ. Claes de Neergaard, αναφερόμενος στις πρόσφατες εξελίξεις και τις μελλοντικές προοπτικές, δήλωσε τα εξής:

«Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται ορισμένες τάσεις, όσον αφορά τις δραστηριότητες της ΕΤΕπ: έχει δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα και έχουν αυξηθεί οι χρηματοδοτήσεις μέσω ενδιάμεσων φορέων, με χρήση ποικιλίας χρηματοδοτικών μέσων. Παράλληλα, η ΕΤΕπ εξακολούθησε να

υποστηρίζει τα έργα υποδομής, που είναι σημαντικά τόσο για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών ΑΚΕ όσο και για τον ιδιωτικό τομέα των χωρών αυτών.

Οι τάσεις αυτές ενδέχεται να ενισχυθούν κατά τα ερχόμενα χρόνια. Η στροφή από το δημόσιο προς τον ιδιωτικό τομέα είναι παγκόσμιο φαινόμενο: ο ιδιωτικός τομέας διαχειρίζεται διαρκώς αυξανόμενο αριθμό υπηρεσιών και κοινωφελών επιχειρήσεων, π.χ. στους τομείς των τηλεπικοινωνιών, της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, της επεξεργασίας λυμάτων κ.λπ. Η αγορά αλλάζει, και πρέπει να προσαρμοστούμε σε αυτό. Ένα από τα κύρια καθήκοντα της ΕΤΕπ θα είναι να ενισχύσει τη συνεργασία της με τα τοπικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να τους προσφέρει την αρωγή της για τη χρηματοδότηση μικρομεσαίων, αλλά και μεγάλων επιχειρήσεων.

Οι αγορές μας άλλαξαν, επίσης, γενικά προς το καλύτερο. Στην Αφρική υπάρχουν ενθαρρυντικά σημεία οικονομικής ανάπτυξης, περιφερειακής συνεργασίας και αυξημένης πολιτικής σταθερότητας, που θα αυξήσουν το επενδυτικό ενδιαφέρον των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Πρέπει, λοιπόν, να στηρίξουμε την εξέλιξη αυτή κατά το δυνατόν περισσότερο. Η ΕΤΕπ πρέπει να είναι εκ των πραγμάτων ένας χρηματοδοτικός εταίρος, λόγω της μοναδικής εμπειρίας της όσον αφορά τις αναδυόμενες αγορές και των δεσμών της με ευρύ δίκτυο ευρωπαϊκών επιχειρήσεων.

Επειδή η επικύρωση του δεύτερου Χρηματοδοτικού Πρωτοκόλλου της τέταρτης Σύμβασης της Λομέ καθυστέρησε, η ΕΤΕπ υπέστη σοβαρό περιορισμό στις δραστηριότητές της στις χώρες ΑΚΕ: λίγα δάνεια μπορούσαν να υπογραφούν και να εκταμιευθούν. Ωστόσο, κατά το διάστημα αυτό αξιολογήθηκαν και εγκρίθηκαν πολλά σχέδια επενδύσεων. Τώρα που το Πρωτόκολλο εγκρίθηκε, η Τράπεζα μπορεί να επιταχύνει τις χρηματοδοτήσεις της.

Είναι, επίσης, επείγον και σημαντικό για την Τράπεζα να συνεργαστεί στενά με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το σχεδιασμό της μεσοπρόθεσμης αρχιτεκτονικής του συστήματος που θα διαδεχθεί τη Σύμβαση της Λομέ. Οι σχετικές εργασίες βασίζονται στην Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής και στις εκτεταμένες διαβουλεύσεις που διεξάγονται με τα κράτη ΑΚΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και μεταξύ των κρατών αυτών. Η Τράπεζα σχεδιάζει το πλαίσιο για ένα νέο χρηματοδοτικό μηχανισμό – μια «επιστροφική» Επενδυτική Διευκόλυνση (revolving Investment Facility) – που θα αντικαταστήσει τα τρέχοντα επισφαλή κεφάλαια. Είμαι βέβαιος ότι το εκσυγχρονισμένο σύστημα, που αναδύεται σταδιακά για να διαδεχθεί τη Σύμβαση της Λομέ, θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στα συμφέροντα τόσο των κρατών ΑΚΕ όσο και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

(*). Στο πλαίσιο του πρώτου Πρωτοκόλλου: Codifes (ESP), Commonwealth Development Corporation (UK), Fonancierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden NV (NL), Industrielseringsfonden for Udviklingslandene (DK) και Proparco (FR).

ΕΤΕπ συμβάλλει στην ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών της Κεντρικής Ευρώπης

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είναι ήδη ένας από τους κυριότερους χρηματοδότες επενδύσεων στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, με χορηγήσεις συνολικού ύψους 5,4 δισεκατ. Ecu κατά την τελευταία πενταετία (1993-1997). Η ΕΤΕπ, η οποία είναι ο μεγαλύτερος, παγκοσμίως, πολυμερής εκδότης δανείων στις κεφαλαιαγορές, επεκτείνει τώρα τις δανειοληπτικές δραστηριότητές της σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Αυτό θα της επιτρέψει να διοχετεύσει την εσωτερική αποταμίευση των χωρών αυτών προς παραγωγικές επενδύσεις και, παράλληλα, να χορηγεί χρηματοδοτήσεις σε εγχώριο νόμισμα, απαλλάσσοντας τους επενδυτές από το συναλλαγματικό κίνδυνο. Πάνω από όλα, όμως, η παρουσία ενός μεγάλου και έμπειρου οργανισμού όπως η ΕΤΕπ – η οποία έχει πιστοληπτική ικανότητα «AAA» – στις κεφαλαιαγορές της Κεντρικής Ευρώπης μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξή τους.

Η ΕΤΕπ ΠΡΩΤΟΠΟΡΟΣ ΣΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΚΔΟΤΩΝ

Πριν από μια δεκαετία, ύστερα από την ένταξη της Ελλάδος, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας στην ΕΕ, η ΕΤΕπ διαδραμάτισε ρόλο πρωτοπόρου όσον αφορά την ανάπτυξη των κεφαλαιαγορών των χωρών αυτών, συμβάλλοντας στη μεγέθυνση και τη διεθνοποίησή τους. Με την ίδια οπτική, η Τράπεζα έχει ήδη διενεργήσει πράξεις στα νομίσματα τριών χωρών της Κεντρικής Ευρώπης που είναι υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ (Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Πολωνία). Έχει αντλήσει πόρους σε τσεχικές κορόνες (CZK), «συνθετικά» ζλότυ Πολωνίας (PLN) και, πιο πρόσφατα, ουγγρικά φόριντ (HUF) από την εγχώρια κεφαλαιαγορά της Ουγγαρίας.

ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΣΕ ΤΣΕΧΙΚΕΣ ΚΟΡΟΝΕΣ

Από το 1996, η ΕΤΕπ έχει εκδώσει στην ευρωπαϊκή αγορά της τσεχικής κορόνας 7 ομολογιακά δάνεια σε CZK, συνολικού ύψους 7 500 εκατομ. CZK (περίπου 200 εκατομ. Ecu). Το τελευταίο από τα δάνεια αυτά ήταν 15ετούς διάρκειας και επέτρεψε στην ΕΤΕπ να δημιουργήσει το πρώτο της απόθεμα διαθεσίμων σε CZK, ώστε να είναι σε θέση να εκταμιεύει

δάνεια στο νόμισμα των πελατών της στην Τσεχική Δημοκρατία, με πολύ ενδιαφέροντες όρους.

Αν και η ευρωπαϊκή αγορά της τσεχικής κορόνας επιτρέπει την άντληση πόρων σε CZK με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους, η ΕΤΕπ σκοπεύει τώρα να προσφύγει στην εγχώρια αγορά της Τσεχικής Δημοκρατίας, με ένα πρόγραμμα έκδοσης χρεογράφων (Debt Issuance Programme) σε CZK.

ΠΟΛΩΝΙΑ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΕ «ΣΥΝΘΕΤΙΚΑ» ΖΛΟΤΥ ΣΥΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΟ ΜΑΡΚΟ

Η ΕΤΕπ πραγματοποίησε επίσης δύο εκδόσεις ευρωομολόγων σε «συνθετικά» ζλότυ Πολωνίας (PLN), που ήταν συναρτημένα με το DEM. Η πρώτη έκδοση ήταν διετούς διάρκειας και ανερχόταν σε 100 εκατομ. PLN. Η δεύτερη, ύψους 300 εκατομ. PLN (περίπου 77 εκατομ. Ecu), είχε τοκομερίδιο 17% και διάρκεια 7 ετών, και ήταν, στο είδος της, η έκδοση με τη μεγαλύτερη διάρκεια και ποσό που είχε πραγματοποιηθεί έως τότε. Οι εκδόσεις τέτοιων ομολογιακών δανείων σε «συνθετικά» ζλότυ, στα οποία η αποπληρωμή των τόκων και του κεφαλαίου γίνεται σε DEM, δείχνει το αυξανόμενο ενδιαφέρον των διεθνών επενδυτών για επενδύσεις σε PLN.

Επί του παρόντος, προτεραιότητα της ΕΤΕπ είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη των εγχώριων κεφαλαιαγορών, ιδίως στην Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία και την Πολωνία, και να μεταφέρει στις χώρες αυτές την τεράστια εμπειρία που κατέχει στον τομέα αυτό.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ ΣΕ ΦΟΡΙΝΤ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή ήταν η συνομολόγηση του πρώτου προγράμματος της ΕΤΕπ για την έκδοση χρεογράφων σε ουγγρικά φόριντ στην Ουγγαρία. Το πρόγραμμα αφορά συνολικό ποσό 20 δισεκατ. HUF (περίπου 100 εκατομ. Ecu) και ήταν το πρώτο του είδους του στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Ύστερα από την επικύρωση της Σύμβασης-Πλαισίου μεταξύ της ΕΤΕπ και της Ουγγρικής Δημοκρατίας, το πρόγραμμα, το οποίο καταρτίστηκε σε στενή συνεργασία με όλους τους αρμό-

διους κρατικούς φορείς και τις ενδιαφερόμενες ουγγρικές τράπεζες, επέτρεψε στην ΕΤΕπ να εκδώσει διαφόρων μορφών ομολόγα σε HUF στην κεφαλαιαγορά της Ουγγαρίας, και να προσφέρει χρηματοδοτήσεις σε HUF στους Ούγγρους επενδυτές.

Εντωμεταξύ, η Τράπεζα εξέδωσε πενταετή ομολόγα με κυμαινόμενο επιτόκιο, συναρτημένο με το προσφερόμενο διατραπεζικό επιτόκιο στην αγορά της Βουδαπέστης. Το προϊόν αυτό είναι αποτέλεσμα νεωτερισμού για την αγορά της Ουγγαρίας, η οποία, έως τότε, είχε γνωρίσει μόνο ομολόγα κυμαινόμενου επιτοκίου συναρτημένα με την απόδοση των κρατικών τίτλων ή με το ποσοστό πληθωρισμού. Η έκδοση των ομολόγων κυμαινόμενου επιτοκίου της ΕΤΕπ στην Ουγγαρία αναδεικνύει ακόμη μια φορά τον πρωτοποριακό ρόλο της Τράπεζας όσον αφορά την ανάπτυξη νέων αγορών και τον εμπλουτισμό των υφιστάμενων εγχώριων αγορών με νέα ομολογιακά προϊόντα.

ΠΡΩΤΟΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Η εμπειρία που έχει αποκτήσει η ΕΤΕπ από την εφαρμογή του προγράμματος έκδοσης χρεογράφων στην ουγγρική αγορά και άλλων παρόμοιων προγραμμάτων σε νομίσματα διαφόρων κρατών μελών της ΕΕ, θα της χρησιμεύσει ως αναφορά για την ανάληψη μιας παρόμοιας πρωτοβουλίας στην Πολωνία, σε στενή συνεργασία με την πολωνική τραπεζική κοινότητα και τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

Στην Ουγγαρία, την Πολωνία και την Τσεχική Δημοκρατία η ΕΤΕπ καθίσταται ταχέως εκδότης αναφοράς. Αυτό αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για να μπορέσει να συμβάλει στην ανάπτυξη και τον εμπλουτισμό των δομών της αγοράς, ώστε να αντιστοιχούν στις δομές που υφίστανται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΕΤΕπ, για να ανταποκριθεί στις ειδικές ανάγκες των επενδυτών στις άλλες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, έχει ήδη αναπτύξει επαφές με τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τράπεζες πολλών από τις χώρες αυτές και μπορεί να αναμένεται ότι σύντομα θα δραστηριοποιηθεί για την άντληση πόρων σε διαρκώς περισσότερα νομίσματα της Κεντρικής Ευρώπης. ■

Συνέδριο ΕΤΕπ 1998 Η πρόκληση για την Ευρώπη: Επενδύσεις για την απασχόληση – Λονδίνο 22-23 Οκτωβρίου 1998 –

Το τέταρτο αυτό Συνέδριο της ΕΤΕπ θα έχει ως αντικείμενο ένα θέμα που είναι κρίσιμης σημασίας για την επιτυχία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) και, ως εκ τούτου περιλαμβάνεται μεταξύ των προτεραιοτήτων της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Καθώς πλησιάζει η έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις για μακροοικονομική σταθερότητα και περαιτέρω προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης, ενώ, παράλληλα, έχει να αντιμετωπίσει ένα ποσοστό ανεργίας που παραμένει υψηλό. Για το λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ, τον Ιούνιο 1997, θέσπισε μια στρατηγική υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης, στο πλαίσιο της οποίας η προώθηση των επενδύσεων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο.

Η ΕΤΕπ, ως χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστηρίζει σθεναρά την πολιτική της Ένωσης υπέρ της ανάπτυξης και της απασχόλησης, χορηγώντας μακροπρόθεσμα δάνεια για τη χρηματοδότηση σχεδίων επενδύσεων. Στα μέσα του 1997 η Τράπεζα δημιούργησε το «Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ), με σκοπό να διοχετεύσει σημαντικό μέρος των χρηματοδοτήσεων της προς βιώσιμες επενδύσεις σε τομείς έντασης εργασίας. Το πρόγραμμα αυτό προβλέπει: την επέκταση του πεδίου των χρηματοδοτήσεων της ΕΤΕπ στους τομείς της υγείας, της παιδείας και της πολεοδομικής ανάπτυξης, την αύξηση των χρηματοδοτήσεων υπέρ των έργων υποδομής που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης, και την ανάπτυξη μηχανισμών για την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων σε καινοτόμους μικρομεσαίους επιχειρήσεις.

Σκοπός του Συνεδρίου ΕΤΕπ είναι να συμβάλει στο διάλογο σχετικά με τα κύρια ευρωπαϊκά θέματα και, ως χώρος συνάντησης ειδημόνων, να προάγει τις επαγγελματικές επαφές μεταξύ ειδικών που ενδιαφέρονται για τα εκάστοτε εξεταζόμενα θέματα. Στο Συνέδριο ΕΤΕπ 1998 θα αναλυθεί η σχέση μεταξύ επενδύσεων και απασχόλησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της κινητοποίησης κεφαλαίων

στο εσωτερικό της ΟΝΕ και της παροχής επιχειρηματικών κεφαλαίων στις επιχειρήσεις. Η συνεισφορά της ΕΤΕπ στις συζητήσεις του συνεδρίου θα βασιστεί, μεταξύ άλλων, στην πρακτική εμπειρία της από την εφαρμογή του «Ειδικού Προγράμματος Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ).

Στο συνέδριο θα συμμετάσχουν περισσότεροι από 300 απεσταλμένοι από τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, βιομηχανικές επιχειρήσεις και συνδικάτα, κοινοβούλια, κυβερνήσεις, περιφερειακούς δημόσιους φορείς, διεθνείς οργανισμούς, πανεπιστήμια και μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κύριοι ομιλητές θα είναι οι κ.κ. Gordon Brown, Υπουργός Οικονομικών και Διοικητής της ΕΤΕπ για το Ηνωμένο Βασίλειο, ο οποίος θα εκφωνήσει την εναρκτήρια ομιλία, Renato Ruggiero, Γενικός Διευθυντής της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου, ο οποίος θα ομιλήσει κατά τη διάρκεια του δείπνου, και Mario Monti, Ευρωπαίος Επίτροπος για την Εσωτερική Αγορά και τις Χρηματοδοτικές Υπηρεσίες, ο οποίος θα παρουσιάσει τις απόψεις της Επιτροπής. Άλλοι διακεκριμένοι ομιλητές, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ευρύ φάσμα ιδεών στον οικονομικό, το χρηματοπιστωτικό και τον πολιτικό τομέα, καθώς και ευρύ φάσμα επιχειρησιακής και επιστημονικής εμπειρίας, θα είναι οι κ.κ. Bernd Pischtsrieder, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της BMW, John S. Monks, Γενικός Γραμματέας του Trade Union Congress (βρετανική συνδικαλιστική ομοσπονδία), Marc Vienot, Πρόεδρος του χρηματιστηρίου αξιών του Παρισιού EUROPLACE, και Salvador García Atance, Πρόεδρος της AB Asesores.

Ιδιαίτερη τιμή για την ΕΤΕπ αποτελεί το γεγονός ότι η συνεδρίαση της πρώτης ημέρας, που θα έχει ως θέμα τη συμβολή

των επενδύσεων στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, θα ανοίξει με ομιλία του κ. Jacques Delors, πρώην Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της οποίας η *Λευκή Βίβλος για την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση* μπορεί να θεωρηθεί ως η αρχική «πηγή» της παρούσας στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση.

Το Συνέδριο ΕΤΕπ 1998 πραγματοποιείται το χρόνο που η Τράπεζα εορτάζει την τεσσαρακοστή επέτειό της. Τα δύο προηγούμενα συνέδρια ήταν αφιερωμένα σε θέματα περιφερειακής κλίμακας: το τρίτο Συνέδριο ΕΤΕπ, που πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη το 1997, είχε ως θέμα την ολοκλήρωση και συνεργασία στις περιοχές της Βόρειας Θάλασσας και της Βαλτικής, ενώ στο δεύτερο Συνέδριο, το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη το 1996, εξετάστηκαν θέματα σχετικά με την ευρωμεσογειακή εταιρική σχέση. Το πρώτο Συνέδριο ΕΤΕπ, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ το 1995, είχε ως θέμα το ρόλο του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση μεγάλων έργων υποδομής. Όπως έγινε για τα προηγούμενα συνέδρια (¹), τα πρακτικά του Συνεδρίου ΕΤΕπ 1998 θα δημοσιευθούν και θα διανεμηθούν ευρέως, τόσο εντός όσο και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε όσους ενδιαφέρονται για το θέμα του συνεδρίου. ■

(¹) Τα πρακτικά του Συνεδρίου ΕΤΕπ 1997 δημοσιεύθηκαν τον Απρίλιο 1998 και μπορούν να ληφθούν δωρεάν από την Υπηρεσία Πληροφόρησης και Επικοινωνίας της ΕΤΕπ (φαξ: 00352 - 43 79 31 89).

Βίντεο για τα 40 χρόνια της ΕΤΕπ

Η ΕΤΕπ, με την ευκαιρία της 40ής επετείου της, παρήγαγε μια σύντομη και ευχάριστη, ενημερωτική βιντεοταινία. Η ταινία διατίθεται στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ισπανικά και Πορτογαλικά, και διαφέρει σημαντικά από τις άλλες οπτικοακουστικές παραγωγές της ΕΤΕπ, που απευθύνονται κυρίως στους ειδήμονες της τραπεζικής και χρηματοπιστωτικής κοινότητας. Για τους τελευταίους παραμένει διαθέσιμη η ταινία «Financing European Integration» («Χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης»), η οποία ενημερώνεται τακτικά.

Με τη νέα βιντεοταινία της 40ής επετείου η Τράπεζα ελπίζει να αγγίξει ευρύτερο κοινό. Ιδίως οι τηλεοπτικοί σταθμοί, τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα γραφεία εκπροσώπησης τους στις διάφορες χώρες, οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί, οι επαγγελματικοί σύλλογοι, τα πανεπιστήμια και τα σχολεία θα βρουν την ταινία χρήσιμη για να γνωρίσουν την ΕΤΕπ, η οποία έχει το πολύ ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ότι αποτελεί ταυτόχρονα όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τράπεζα.

Στο «ιστορικό τμήμα» της ταινίας, που υποδιαιρείται σε τέσσερα μέρη (ένα για κάθε δεκαετία), διάφορα γνωστά γεγονότα και πρόσωπα της διεθνούς σκηνής παρουσιάζονται παράλληλα με τις δραστηριότητες της Τράπεζας κατά την ίδια περίοδο. Προς το τέλος της ταινίας, ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ, Sir Brian Unwin, παρουσιάζει το «Ειδικό Πρόγραμμα Δράσης του Άμστερνταμ» (ΕΠΔΑ), το οποίο αποτελεί την απάντηση της Τράπεζας στο «Ψήφισμα για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση» που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ τον Ιούνιο 1997.

Η ταινία παρουσιάζει διάφορες εικόνες από επενδύσεις, από τις κεφαλαιαγορές και από την «ΕΤΕπ επί το έργο», αναδεικνύοντας τη συμβολή της Τράπεζας στη βελτίωση των συνθηκών και της ποιότητας ζωής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλες περιοχές του κόσμου.

Εκτός από τις δύο προαναφερόμενες ταινίες, η ΕΤΕπ δημιουργεί επί του παρόντος μια ταινιοθήκη με σκοπό να παρέχει στους δημοσιογράφους της τηλεόρασης κινηματογραφικό υλικό για διάφορα συγκεκριμένα θέματα. Ήδη διατίθεν-

ται οι ακόλουθες κασέτες: «Τα όργανα λήψης των αποφάσεων της ΕΤΕπ» (Συμβούλιο των Διοικητών, Διοικητικό Συμβούλιο, Διευθύνουσα Επιτροπή, Πρόεδρος), «Το κτίριο της ΕΤΕπ», «Χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ υπέρ της περιφερειακής ανάπτυξης», «Χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ στην Ελλάδα», και «Χρηματοδοτήσεις της ΕΤΕπ στην Πορτογαλία». ■

Κόπιες VHS (Betacam για τηλεοπτικούς σταθμούς) διατίθενται δωρεάν. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με την κα Sophie Decelle, EIB, 100 Bd. Konrad Adenauer, L-2950-Luxembourg
τηλ.: 00352/4379 3135,
φαξ: 00352/4379 3189,
E-MAIL: S. DECELLE@eib.org.

Το δελτίο **ΕΤΕπ-Πληροφορίες** εκδίδεται περιοδικά από την Υπηρεσία Πληροφόρησης και Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε ένδεκα γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, δανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, ολλανδικά, πορτογαλικά, σουηδικά και φινλανδικά).

Το περιεχόμενο του δελτίου ΕΤΕπ-Πληροφορίες μπορεί να αναδημοσιευτεί ελεύθερα. Θα προτιμούσαμε όμως να παρατεθεί η πηγή και να μας αποσταλεί το απόκομμα του άρθρου που δημοσιεύτηκε.

100, bd Konrad Adenauer
L - 2950 Luxembourg
Τηλ. 4379 -1 - Τέλεφαξ 437704 -
H320 Βιντεοδιάσκεψη 43 93 67

Υπηρεσία Ιταλίας:
Via Sardegna, 38 - I-00187 Roma
Τηλ. 4719 -1 - Τέλεφαξ 4287 3438 -
H320 Βιντεοδιάσκεψη 48 90 55 26

Γραφείο Αθήνας:
Λεωφόρος Αμαλίας 12 - GR -10557 Αθήνα
Τηλ. 3220 773/774/775 - Τέλεφαξ 3220 776

Γραφείο Λισαβώνας:
Avenida da Liberdade, 144 -156, 8º
P -1250 Lisbon
Τηλ. 342 89 89 ή 342 88 48 -
Τέλεφαξ 347 04 87

Γραφείο Λονδίνου:
68, Pall Mall - London SW1Y 5ES
Τηλ. 0171-343 1200 - Τέλεφαξ 0171- 9309929

Γραφείο Μαδρίτης:
Calle José Ortega y Gasset, 29
E - 28006 Madrid
Τηλ. 431 1340 - Τέλεφαξ 431 1383

Γραφείο Εκπροσώπησης στις Βρυξέλλες:
Rue de la Loi 227 - B -1040 Bruxelles
Τηλ. 230 98 90 - Τέλεφαξ 230 58 27 -
H320 Βιντεοδιάσκεψη 280 11 40

Internet <http://www.bei.org>

Φωτογραφίες: Φωτοθήκη ΕΤΕπ, CE,
Sue Cunningham, Fotostock

Τυπώθηκε στο Βέλγιο, από την Ceuterick,
σε χαρτί Arctic Silk, τύπου «Nordic Swan»
IX - AA - 98 - 003 - GR - C

